

చందమామ

సెప్టెంబర్ 1973

Photo by: SAMBHU MUKHERJEE

రామ్, శ్యామల ధననిధి వెట

దొంగిలడి, దొంగిలడి - ఒక పుస్తకం లోకి వెళ్ళింది! కానీ పుస్తకం దాచిన ధననిధి నానా

ఇద్దరు పరుగిట్టి - సడవల్లో వచ్చి సొమ్ము వెతుకుతూ నమ్మద్రాట రాతరు

రోజులు దొర్తాయి - తుఫాను తీచింది

గండాలు తీసి ఇద్దరు - ఒక ఒడ్డు మీద పడ్డారు

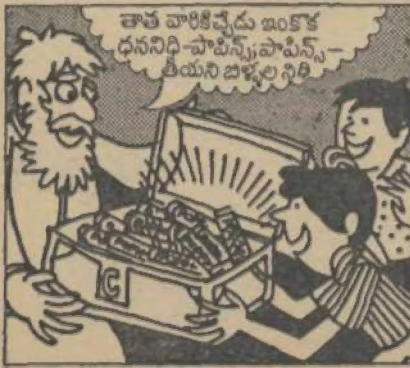
రోజంతా తిరిగి - గుడిసె ఒకటి చేరదు

ఒంటరి తాత నిద్రపోవులు చూచేదూతాతను లేపే తన నక్కను చూపే

తాత వారికిచ్చేడు ఇంకొక ధననిధి - పాపిన్న పాపిన్న - తీయని బిళ్ళల నిధి

నోరూరించే మనసుదోచే మై మరేమించే

చాచే
పాపిన్స్
వండ్ల రుచిగల
పిప్పర మెంట్లు

5 వండ్ల మెవాచనంలో
13 మదురమైన బిళ్ళలు
ప్రతి ప్యాకోలో నిమ్మ, మోసంబి,
నారింజ, అనాస మరియు రాస్ బెర్రీ!

ప్రతి గ్రంథాలయంలోను
ఉండితీరాలి!

శ్రీమతి మధురం భూతలింగం
తవించిన ఇంగ్లీషు పుస్తకాలు

'SONS OF PANDU'

Rs. 5-25

'THE NECTAR OF THE GODS'

Rs. 4-00

విల్లలకు బహుమతిగా
ఇవ్వతగినవి.

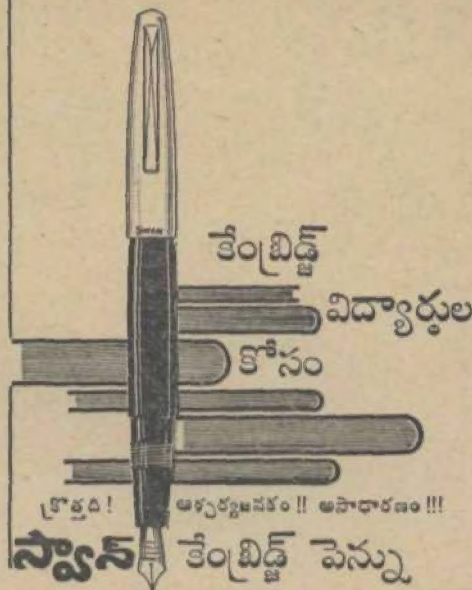

కాపీలకు:

డాల్టన్ విజన్స్

'చందమామ బిల్డింగ్స్'

మదరాసు - 26

కేంబ్రిడ్జ్ విద్యార్థుల
కోసం
కొత్తది! అశ్వశృంగవకం !! అపారధానం !!!
స్వాన్ కేంబ్రిడ్జ్ పెన్సు

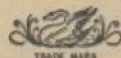
జంగారు స్టేషింగ్తో ఇరిడియం మొదలగు
పాళీ అశ్వశృంగ మొత్తగా ప్రాసెస్మెంట్
మరకలు పడకుండా... శేరికగా,
నిరాపాదంగా, అప్రయత్నంగా!

ఇతర విశిష్ట లక్షణాలు

- అకర్మణ్యమైన అధునిక మైన అశ్వశృంగ
- రెడ్డు, రెడరస్ బంగారు రంగు శేన్
- 3 ఇర్రిడ్యూబల్, రెస్టోర్, రెస్టోర్
- ఫినింగ్ మరియు ఎయిర్ మెటల్
- ఎన్నోకొనుటకు ముచ్చటైన రంగులు అవేరం

శ్రేష్టమైన ఫలితాలకోసం

స్వాన్ - డింక్స్ ఇంటర్ ప్రాచయండి.

స్వాన్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.

అల్వాసి ఛాంబర్స్, సి. మహాళా రోడ్డు,

బొంబాయి-1 డి.ఆర్.

ప్రాంత: 840, కచ్చాబ్ స్టేట్, కొత్త ఢిల్లీ-1

"పెళ్లికి ప్రేమ పునాది కాదు, ప్రేమకు పెళ్లి జవాబు కాదు!"

ప్రసాద్ ఆర్ట్ విక్టర్స్

పల్లెటూరిబావ

నిర్మాత: ఎ.వి. సుబ్బారావు

కథకర్త: కె. ప్రత్యగఢ్

సంగీతం: తాడేపల్లి వేదవతిరావు
హాటు: భద్రాచలం రాధాకృష్ణ

విక్టర్

NRK

సత్యం

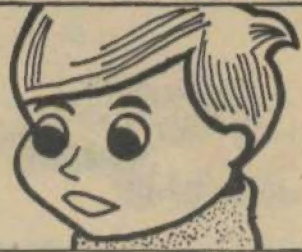
సరిగ్గా అదాతు...

ఇబ్రాహీమ్ స్కూలులో క్రికెట్ ఆడాలని నాన్నా. కానీ నేను త్వరగా టెస్ట్ అయిపోయాను.

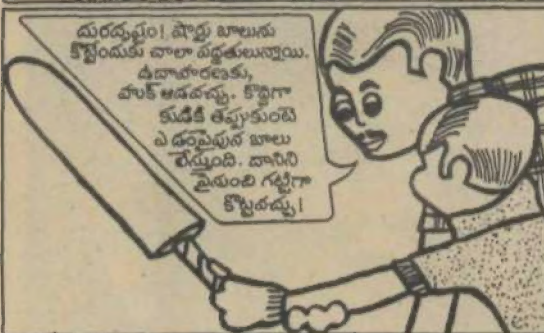
ఏం జరిగింది బాబూ?

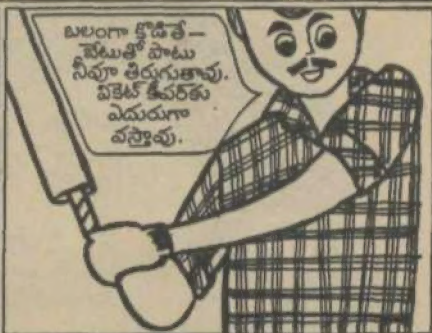
నువ్వీ మాస్టర్ బాబు వెళ్ళాడు, నేను తిడు చెయ్యబోయాను, టెస్ట్ అంటు తగిలింది, వాటే క్రికెట్ కి వచ్చేవో దొరికింది.

దురద్రవ్యం! మాస్టర్ బాబును క్రిస్టెండుడు చాలా పట్టతున్నాడు. ఉదాహరణకు, మౌక్ ఆడవద్దు. క్రిస్టిగా కుడికి తప్పుకుంటే ఎడమపున బాలు రేయింది. దానిని ప్రయత్ని గట్టిగా క్రిస్టివద్దు!

బలంగా క్రికెట్ - మేటుతో పాటు నీవు తిరుగుతావు. టెస్ట్ క్రికెట్ ఎదురుగా వస్తావు.

ఇప్పుడు యింపుమింపు రాత్రి ఎనిమిదిన్నర అయింది. నిద్రపో వద్దు తోముకున్నావా?

బోం పోరాత నేరం కడుక్కున్నా నాన్నా

లేదు అబ్బాయి. దంతక్షయ కారకమైన ఆనార అణువులన్నిటికీని తొలగించేయకుతు న్నీవు నీ వ్యక్తు ప్రతిరాత్రి ప్రతిఉదయం తోముకోవాలి. నీవు ఇగుళ్ళను కూడా చుట్టుకోవాలి.

అలాగే నాన్నా.

మరిమిథరం ఫౌరివ్యాస్ టూత్ పేస్టుతో మన వ్యక్తు తోముకుంటాం, రా.

ఫోర్మిడాన్
దంతక్షయక
శుభ్రపరిచక టూత్ పేస్ట్

ద్రాహిణులు, బాధ్యులు, వారిద్యం - జాతి జీవితానికి చీడపురుగులు.
 విడిచి పరిపాలనకు పాత్ర పోషించే మానవ మనుషుడే ముప్పు కలుగుతుంది

జయప్రకాశ్ ఆర్ట్స్ పబ్లికేషన్స్
దాంధ్ర
ప్రజ్ఞాపిత
దేశం

సంపాదక: పద్మావతి
 సంపాదక: పద్మావతి
 సంపాదక: పద్మావతి

తలనొప్పి లేక పూబాధకు
అతిశీఘ్రంగా ఉపశమనం!

శాలోఫెన్

బాధానివారిణి మాత్రలు

అన్ని రకాల రియల్మిడ్ వాల్ రిలీఫర్స్

శాలోఫెన్-శలనొప్పి, పూ,
పండినొప్పి, ఒక నొప్పిలకు అతి
నిశ్చయంగా, శీఘ్రంగా ఉపశమనం కలిగిస్తుంది.
ఇది నిద్రపాయకరమైనది. శాలోఫెన్ చాక్లెట్ల
నిపారనుచేసే పడునైన ప్రక్రియ కలిగియుంది.

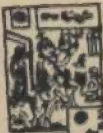
IDS/AS/1926 TEAR

అమరచిత్రకథ

కనులపండుగ చేసే
రంగురంగుల అందాల
బామ్మల కథలు.

నలదమయంతి • హరిశ్చంద్ర • శకుంతల
పంచపాండవులు • హనుమంతునికథ
లవకుశులు • శ్రీరామకథ • సావిత్రి
బాలకృష్ణుడు • మహాభారతం

ఒక్కొక్కటి రూ. 1.50 మాత్రమే! అన్ని ప్రస్తకాల దుకాణాలలోనూ
దొరుకుతాయి. లేకబోలే మాకు వాసి వెప్పించుకోండి.
పది ప్రస్తకాలూ ఒకేసారి వెప్పించుకుంటే
పోస్ట్ జీ డివిదం!

బ్రిండియా బుక్ హౌస్

నారాయణ గూడ, హైదరాబాద్. 500029

చందమామ

సంస్థాపకుడు: నాగిరెడ్డి
సంకలకుడు: 'చక్రపాణి'

ఈ నెల బేతాళకథ ["విజయ
చిహ్నం"]కు ఆధారం "వసుంధర"
పంపిన కథ.

జీవితంమీద విరక్తి పొందటమంటే
తన జీవిత లంపటాలన్నిటినీ సుంచీ
బయటపడటం. ఈ రహస్యం చాలా
మంది విరాగులు గుర్తించక, వైరాగ్యం
పొందిన అనంతరం కూడా పాత
వాసనలతో బాధపడతారు. ఆరహస్యాన్ని
గుర్తించి, జీవితంతో తన ఆఖరు
బంధాన్ని తెంచుకున్న వాడి కథ
"ధనానికి ధననహాయం."

సంపుటి 55 సెప్టెంబర్ '73 సంచిక 3

ఆమోలీవారిణి

నక్రః స్వస్థాన మాక్రమ్య గజేంద్ర మపి కర్షతి;
స ఏవ ప్రచ్యుతః స్థానాత్ శున్యాపి పరిభూయతే.

1

[మొవలి స్వస్థానంలో—నీటిలో—ఉండి పెద్ద ఏనుగును సైతం లాగేస్తుంది; అదే తన స్థానం నుంచి బయటపడి శుక్కు చేత కూడా పరాభవం పొందుతుంది.]

నీచాశ్రయో న కర్తవ్యః. కర్తవ్యే మహదాశ్రయః;
ఈశాశ్రయో మహానాగః ప్రప్రచ్ఛ గరుడం సుఖమ్.

2

[నిచులను ఆశ్రయించటం తగదు; గొప్పవారిని ఆశ్రయించాలి. ఈశ్వరుణ్ణి ఆశ్రయించిన మహానర్పం గరుత్మంతుణి, “శైమమా?” అని అడిగిందట!]

యాత్యేకతో శ్రుణ్విరం పతి రోషధీనాం,
అవిష్కృతో రుణపురస్సర ఏకతోర్కః,
తేజోద్వయస్య యుగప ద్వ్యసనేదయాభ్యాం
లోకోనియమ్యత ఇవాత్మదశాంతరేషు (కాళిదాసు)

3

[ఒక పక్క (పున్నమి) చంద్రుడు అస్తమించుకున్నాడు. మరొక పక్క అరుణుడితో సహా సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు. ఒక గొప్పవాడు పదిపోతూ ఉంటే మరొక గొప్పవాడు పైకి రావటం లోకం పిరు అని తెలుస్తున్నది.]

ఒక అగ్రహారంలో శ్రీదేవమ్మ అనే ఆమెకు ఇద్దరు కొడుకులు. పెద్దవాడు రామయ్య. చిన్నవాడు శీనయ్య. శీనయ్యకు ఎడమకాలు చచ్చుపడిపోయింది. అతను కర్ర సహాయంతో నింపాదిగా మాత్రమే నడవగలడు. తన చిన్నకొడుకు స్వశక్తితో పొట్టపోసుకోలేదని శ్రీదేవమ్మ దిగులువడేది.

ఆ దిగులుతోనే ఆమె మంచం పట్టింది. ఒకనాడు ఆమె రామయ్యతో, "నాయనా, శీనడి భారం నీదేరా! వాణ్ణి ఎలాచూస్తావో ఏమో?" అని కన్నీరు కార్చింది.

రామయ్య తల్లి కన్నీరు చూడలేక కళ్ళు మూసుకుని, "అలాగే నమ్మా, వాడికి ఏలోటూ రానియ్యను," అని తల్లికి మాట ఇచ్చాడు. ఈ మాట వింటూనే శ్రీదేవమ్మ సంతోషంగా ప్రాణాలు వదిలింది.

అన్నదమ్ములకు ఇప్పుడు కాచిపోసే వారు లేరు. రామయ్యను పెళ్ళి చేసుకోమని

ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళు సలహా ఇచ్చారు. వారి సలహా పాటించి రామయ్య కనకమ్మ అనే ఆమెను పెళ్ళాడాడు.

కావరానికి వచ్చినది మొదలు కనకమ్మకు శీనయ్య అంటే చిరాకు ఏర్పడింది. తన భర్త కష్టపడి సంపాదించి తెస్తుంటే శీనయ్య తేరగా తింటూ కూర్చుంటున్నాడని ఆమె సూటి పోటి మాటలు అనేది. శీనయ్య వాటిని భరించేవాడే గాని, అన్నతో చెప్పేవాడు కాదు.

రాను రాను కనకమ్మకు శీనయ్యంటే అసహ్యం జొస్తే అయింది. ఆమె ఒకనాడు శీనయ్యతో, "ఇంటి పట్టున కుక్కలాగా బతక్కపోతే ఎటయినా పోరాదా?" అన్నది.

శీనయ్యకు దుఃఖం అగలేదు. కాని అతన్ని ఓదార్చేవారెవరూ లేరు. అతనికి ఇంటి మీద రోత పుట్టింది. పదినెగారు పెట్టే అన్నంతో అతనికి ఆకలి కూడా తీరటం

లేదు. భగవంతుడి మీద భారం వేసి, ఒక నాటి రాత్రి ఎవరికి తెలియకుండా అతను ఇల్లు వదిలి బయలుదేరాడు.

శీనయ్య కర్ర ఊతతో నడుస్తూ, కూర్చుంటూ, దారిలో ఏ ఆకో, కాయా తింటూ నాలుగు రోజులు నడిచి రాజు గారుండే నగరం చేరాడు. అతను అక్కడికి చేరేసరికి బాగా చీకటి పడింది. మర్నాడు రాజుగారి దర్శనం చేసుకుని, ఆయనను యాచించి ఏదైనా పుచ్చుకుందా మనుకుని శీనయ్య ఆ రాత్రి ఒక అరుగు మీద పడు కుని నిద్రపోయాడు.

ఆ నిద్రలో అతనికి ఒక కల వచ్చింది.

ఆ కలలో శీనయ్యకు అవిటి కాలులేదు. పైగా అతనివద్ద చాలాడబ్బు కూడా ఉన్నది. అతను పడుకుని నిద్రపోతూండగా నలు గురు దొంగలు వచ్చి, కత్తిచూపి అతన్ని భయపెట్టి, అతనివద్ద ఉన్న డబ్బుంతా తీసు కుని వెళ్ళిపోతున్నారు. అప్పుడతను, "దొంగలు! దొంగలు!" అని గట్టిగా అరిచాడు.

శీనయ్య ఆ కేకలు పైకే పెట్టి, తన కేక లకు తానే మేలుకున్నాడు. అతను కేకలు పెట్టిన సమయంలో పక్కమన్న జమీందారు ఇంట్లో నిజంగానే ఒక దొంగ ప్రవేశించి ఉన్నాడు. తనను ఎవరో కనిపెట్టారని వాడ భయపడి వీధిలోకి జారుకున్నాడు.

ఈ లోపల, శీనయ్య పెట్టిన కేకలకు లేచి బయటికి వచ్చిన జనం దొంగను కాస్తా పట్టుకున్నారు. వాళ్ళు ఆ దొంగనూ, వాణ్ణి పట్టేందుకు సహాయపడిన శీనయ్యనూ రాజ సభకు తీసుకుపోయారు.

వాళ్ళు రాజుగారికి శీనయ్యను చూపి, "ఇతనే దొంగను చూశాడు. పాపం, కుంటి వాడు కావటంచేత తాను దొంగను పట్టలేక, కేకలు పెట్టాడు," అని చెప్పారు.

రాజు శీనయ్య సంగతి అంతా అతని ద్వారా తెలుసుకుని, రామయ్యనూ కనకమ్మనూ పిలిపించి, శీనయ్యను సరిగా చూడనందుకు వారిని మందలించి, శీనయ్యకు డబ్బు ఇచ్చి, అతన్ని అన్న వెంట తిప్పి పంపేశాడు.

యక్షపర్వతం

16

[విలదుర్గంలో ప్రవేశించిన తోడెళ్ళను చూసి, గురుభల్లూకుడి అనుచరులందరూ భయకంపితులైపోయారు. ఖడ్గజీవదత్తులు దిలంలోకి పోయి, వృశేశ్వరీదేవి అబ్బా పించినట్టుగా, గురుభల్లూకుణ్ణి అరణ్యంలోకి పొమ్మన్నారు. వాడు అరణ్యంకేసి బయలుదేరాడు. ఆ సమయంలో అకలిగిన్న తోడెళ్ళు అతడి వెంటబడినై. తరవాత—]

గురుభల్లూకుడి చావు కేకలా, తోడెళ్ళ అరుపులూ విన్న ఖడ్గ జీవదత్తులూ, వాళ్ళ వెంట వున్న సమరబాహూ, చందాలు త్వర త్వరగా దిలం పైకి వచ్చారు. వాళ్ళకు అరణ్యం కేసి పారిపోతున్న ఎలుగొడ్డు ముతావాళ్ళూ, వాళ్ళకు కొంచె వెనకగా పరిగెత్తుతున్న గురుభల్లూకుడూ, వాణ్ణి పట్టుకునేందుకు వెంట తగిలిన తోడెళ్ళూ కనిపించినై.

ఖడ్గవర్మ ఆ దృశ్యం చూస్తూనే కొంచెం ఆశ్చర్యపోయి. "నాలుగు తోడెళ్ళను ఎదుర్కొని చంపలేక అంత మంది వృశేశ్వరీ భక్తులు కాలి సత్తువ కొద్దీ పరిగెత్తు తూండటం నవ్వు తెప్పిస్తున్నది," అన్నాడు.

"నీ కిదంతా నవ్వుగా వున్నదేమో కాని, ఆ గురుభల్లూకుడికి మాత్రం ప్రాణాంత కంగా వున్నట్టు కనబడుతున్నది! వాణ్ణి తోడెళ్ళు కండకు కండ చీల్చి చంపటం

చూస్తూ మనం యిక్కడ నిలబడటం అన్యాయం. నువ్వు గురిచూసి బాబాలు కొట్టి, ఆ తోడెళ్ళను చంపటమో, లేక బెదిరి పారిపోయేలా చేయటమో చెయ్యి." అన్నాడు జీవదత్తుడు.

ఖడ్గవర్మ బాణం ఎక్కుపెట్టి, అన్నిటి కన్న వెనక వున్న తోడెలుకు గురిచేసి కొట్టాడు. బాణం రివ్వమంటూ పోయి దొక్కలో బలంగా తగలగానే తోడెలు పెద్దగా అసుస్తూ, గాలిలోకి ఎగిరి దభిమంటూ కింద పడి, గిలగిలా తన్నుకో సాగింది. అది చూసిన మిగతా తోడెళ్ళలో ఒకటి చప్పున వెనుదిరిగి వచ్చి, తోడెలు మీదపడి, పిక్కు తినటం ప్రారంభించింది.

ఖడ్గవర్మ మరొక బాణం ఎక్కుపెట్టి చోయేంతలో సమరబాహు అయిష్టంగా తలాడిస్తూ, "అయ్యా, ఆ తోడెళ్ళను చంపటం ఎందుకు? ఆ గురుభల్లూకుణ్ణి, వాడి ముతావాళ్ళనూ అవి గొంతులు కొరికి చంపితే అందరి పీడావదిలి పోతుంది గదా." అన్నాడు.

"సమరబాహూ! ఈ భల్లూకుడూ, వాడి ముతా చచ్చినంత మాత్రానే అందరి పీడా విరగడయితే, యిక లేనిదేమిటి? ఒక మహా కార్యం నిర్వహించేందుకు వింధ్యపర్వతాల కేసి బయలుదేరిన మేము, దారి పొడుగునా యిలాంటి పీడల్ని చూస్తూనే వస్తున్నాం." అని, జీవదత్తుడు ఖడ్గవర్మతో, "యిక్కడ నిలబడి లాభంలేదు. గురు భల్లూకుణ్ణి తోడెళ్ళనుంచి కాపాడి అరణ్యం లోని కొలను కేసి పరిగెత్తిన వాడి శిష్యుగణా నిశి, వాడికి యింత ధర్మబోధ చేసి మన దారిని మనం పోదాం!" అంటూ భల్లూకుడి కేసి పరిగెత్త సాగాడు. తతిమ్మా వాళ్ళందరూ అతణ్ణి అనుసరించారు.

జీవదత్తుడు సమీపంలోకి రావటం చూస్తూనే తోడెళ్ళు మూడూ కనిగా కొరలు చాచి, పెద్దగా పిసారి అరిచి, అరణ్యం కేసి పరిగెత్తినై. పారిపోతున్న గురుభల్లూకుణ్ణి, జీవదత్తుడు గట్టిగా కేకచేసి, "ఒరే, భల్లూకం బాబూ! కిందూ మీదూ చూసుకో

కుండా అలా పరిగెత్తి కాళ్ళూ, చేతులూ విరగ్గట్టుకునేపు; నీ కొద్దిస ప్రాణభయ మేంలేదు, అగు!" అన్నాడు.

గురుభల్లూకుడు ఆ హెచ్చరిక వింటూనే అగి, వెనక్క తిరిగి చూశాడు. వాడికి శత్రువుల సుంచి పారిపోలేననీ, శరణువేడితే ప్రాణరక్షణ జరగవచ్చనీ ఆశ కలిగింది. జీవదత్తుడూ, అతడి అనుచరులూ దగ్గితకు రాగానే వాడు రెండు చేతులూ జోడించి నమస్కరిస్తూ, "అయ్యా, నన్ను చంప కండి, చేసిన పాపాలకు ఎలాంటి ప్రాయశ్చిత్తం చేసుకోమన్నా చేసుకుంటాను," అన్నాడు.

"ప్రాయశ్చిత్తంతో నీ పాపాలు పరిహారం అయిపోతవే లేదో నాకు తెలియదుగాని, లోగడ నీ చేతుల్లో చచ్చిన వాళ్ళవరూ తిరిగి బతికిరారు గదా? ఇంతకూ నువ్వు యీ అరణ్యంలో ఏ వ్యవసాయమో చేసుకుని జీవించక యీ తోడెళ్ళ పెంపకం, వృకేశ్వరీ ఉపాసనలూ ఎందుకు ప్రారంభించావు?" అని అడిగాడు జీవదత్తుడు.

"నలుగురి మీదా అధికారం చెలాయిస్తూ నుఖంగా బతకాలంటే యింతకన్న మంచి మార్గం నాకేమీ కనిపించలేదు, దేరా. మీరిక్కడికి వచ్చేవరకూ నాకు అంతా హాయిగానే జరిగిపోయింది. అ తరవాత వృకేశ్వరీదేవి ఎందువల్లనో నన్ను

చిన్న చూపు చూసింది," అన్నాడు గురుభల్లూకుడు నిరుత్సాహంగా.

"మరైతే నువ్విప్పుడు ఏం చేయబోతున్నావ్? నీ శిష్యగణమంతా నన్ను తోడెళ్ళకు పదిలి అరణ్యంలోకి పారిపోయి నట్టుండే!" అన్నాడు ఖడ్గవర్మ.

"దేరా, నా శిష్యులెవరూ నన్నెదిలి పారిపోలేదు. వాళ్ళు అరణ్యంలోని కొలను దగ్గర వెలవనున్న వృకేశ్వరీదేవిని పూజించేందుకు వెళ్ళారు. ఆ దేవి యింతకు ముందే బిలదుర్గంలో సుంచి ఆంతర్ధానమై పోయింది," అన్నాడు గురుభల్లూకుడు.

"సరే, అక్కడికే పోదాం పద. ఆ దేవి నీకు ఎలాంటి శిక్ష యివ్వమంటుందో అడిగి

చూస్తాను," అంటూ జీవదత్తుడు ముందుకు కదిలాడు.

అందరూ కలిసి కొంతదూరం నడిచి అరణ్యాన్ని సమీపించ బోయేంతలో చెట్ల చాటు నుంచి కొందరు ఎలుగ్గడ్డు ముఠా వాళ్ళు కేకలు పెడుతూ వాళ్ళకేసి పరిగెత్తుకు రాసాగారు. వాళ్ళల్లో ముందు వస్తున్న వాళ్ళు, తమ గురువుతోపాటు వున్న ఖడ్గజీవదత్తుల్ని చూస్తూనే భయకంపితులై పోయి, పారిపోబోయేంతలో గురుభల్లూకుడు వాళ్ళను కేకవేసి, "మనకొచ్చిన ప్రాణ భయం ఏమీలేదు. పృథ్వీకర్మ కృప వల్ల యీ దొరలు మనకెలాంటి హాని చెయ్య మని అభయం యిచ్చారు," అన్నాడు.

తమ గురువు అలా చెప్పగానే పారిపోయి వస్తున్న ఎలుగ్గడ్డు వాళ్ళలో నలుగురు ఖడ్గజీవదత్తులున్న చోటుకు వచ్చి, తమ గురువువైన భల్లూకుడితో, "గురుభల్లూకా! అరణ్యంలోని కొలను దగ్గర అయిదారుగురు ఒంటెల వాళ్ళున్నారు. వాళ్ళ నాయకుడైన స్వర్ణాచారి అనే వాడు మనవాళ్ళలో ఇద్దర్ని చంపి, బదుగుర్ని చుట్టుముట్టి పట్టు కున్నాడు. మేం వాళ్ళకు దొరక్కుండా, యీ దుర్వార్త మీకు చెప్పేందుకు పారి పోయి వచ్చాం," అని చెప్పారు.

స్వర్ణాచారి పేరు వింటూనే ఖడ్గజీవ దత్తులూ, సమరబాహూ పొందిన అశ్వర్యం అంతా యింతా కాదు. ఎక్కడో కొండ మీద కోట కట్టే ప్రయత్నాల్లో వున్న స్వర్ణాచారి నలుగురైదుగురు అనుచరుల్ని వెంట బెట్టు కుని, ఇక్కడి కొలను ప్రాంతానికి ఎందు కొచ్చినట్టు?

సమరబాహూను శత్రువుల నుంచి రక్షించి తీసుకు వస్తామని వాగ్దానం చేసి ఖడ్గజీవదత్తులు బయలుదేరి అరణ్యంలోకి వచ్చిన తరువాత, అక్కడ స్వర్ణాచారి వుంటున్న కొండప్రాంతాల పెద్ద గండ్రగోళం జరిగింది. ఆ ప్రాంతా లన్నిటినీ వీరసింహు డనే రాజు పరిపాలిస్తున్నాడు. అతడి రాజ ధానీ నగరమైన వీరపురానికి, స్వర్ణాచారి కోట కడుతున్న కొండప్రాంతాలకూ మధ్య

పెద్ద అరణ్యం వున్నది. వీరసింహుడు ఆ అరణ్యంలో నివేస్తున్న అన్ని రకాల అడవిజాతి మనుష్యుల మీదా తనదే అధిపత్యం అనుకుంటూండే వాడు. అప్పుడప్పుడూ వాళ్ళ మీద దాడులు చేసి, వాళ్ళ నుంచి కప్పంగా జంతుచర్మాలూ, వాళ్ళు తినే వెదురుబియ్యం, కాయా కసవులూ వసూలు చేస్తూండే వాడు. ఇలాంటి పద్ధతుల ద్వారా తాను, ఆ అడవి జాతుల కన్నీటికీ ప్రభు వైనట్టు వాళ్ళకు గుర్తు చేస్తున్నానని అత్యుత్పతి పొందేవాడు.

వీరసింహుడికి ఆ మధ్య చారుల ద్వారా అరణ్యంలోని కొండ ప్రాంతాలకు ఒంటెలు వాహనాలుగా గల వాళ్ళు కొందరు వచ్చారని తెలిసింది. తరవాత కొన్నాళ్ళకు ఎలుగుబంటి చర్మాలు ధరించే ముతా ఒకటి అరణ్యంలోని ఒక పెద్ద బిలాన్ని ఆక్రమించి, ఆ చుట్టుపక్కల తిరిగే మనుషుల్ని బానిసలుగా పట్టుకుని, వెట్టి చాకిరీ చేయించు కుంటున్నారన్న వార్త అందింది.

వీరసింహుడు మొదట్లో యీ ఒంటెల వాళ్ళను గురించి, ఎలుగొడ్డు ముతాను గురించి అంతగా పట్టించుకోలేదు. అరణ్యంలో ఆ రెండు ముతాలూ ఒకళ్ళ నొకళ్ళు హతంచేసు కుంటారని, అంతగా గెలిచిన వాళ్ళు బలవంతులైతే, వాళ్ళ

సంగతి అప్పుడు చూడవచ్చని పూరు కున్నాడు.

వారం రోజుల క్రితం వీరసింహుడి జంతు ప్రదర్శన కాలాధికారి పది మంది సైనికులను వెంట బెట్టుకుని జంతుశాలకు కొత్త మృగాలను పట్టుకు వచ్చేందుకు అరణ్యానికి వచ్చాడు. వాళ్ళు వలలువేసి, బొమ్మ పెట్టి కొన్ని అడవి పక్షులనూ, పులులనూ పట్టుకుని మధ్యాహ్నం వేళ ఒక వాగు ఒడ్డున విక్రాంతిగా కూర్చుని భోజనాలు చేస్తున్నారు.

రాజుగారి సైనికుల్లో ఒకడు అందరికన్న ముందుగా భోజనం ముగించి, ఎండ వేళప్పుడు చెట్లకొమ్మల్లో, ఏవైనా వింత

వకులు కనబడతవేమో అని చెట్ల కిందుగా నడుస్తూ, అరణ్యంలో కొంత దూరం పోయాడు. వాడికి హఠాత్తుగా ఒక చోట చెట్లకు కట్టివున్న నాలుగు ఒంటెలు కనిపించినై.

ఆ సైనికుడు ఒంటెలను గురించి విన్నాడేగాని, ఎన్నడూ చూసి వున్నవాడు కాదు. ఆ జంతువు లెక్కడో ఎడారి ప్రాంతాల వుంటవని వాడను కున్నాడు. కాని, అవి వీరపుర రాజ్యపు అరణ్యాల్లో కనబడే సరికి, వాడు అనందాశ్చర్యాలతో కిందు మీదైపోతూ వాగు దగ్గరకు పరిగెత్తుకు వచ్చి, జంతు ప్రదర్శన కాలాధికారితో ఆ శుభవార్త చెప్పాడు.

“ఒంటెలా! ఏమి? ఎక్కడ? మన ప్రదర్శనశాలలో లేనివి ఉష్ట్రమూ, ఉష్ట్ర వక్షి మాత్రమే. ఒక ఉష్ట్రమూ, ఉష్ట్రకా వుంటే మన రాజాగారి కెంత కీర్తి! రాజ్యాని కెంత పేరు!” అంటూ ఉత్సాహం పట్టలేక వడవడ వణకసాగాడు.

ఆ మాటలకు ఒంటెలను చూసి వచ్చిన సైనికుడు కాస్త నిరుత్సాహపడి, “అయ్యా, ఆ ఒంటెలు నాలుగు తాళ్ళతో చెట్లకు కట్టి వేయబడివున్నవి. ఆ మాట చెప్పాను, మీరు సరిగా విన్నట్టులేదు. వాటికి యజమాను లెవరో వున్నట్టుంది,” అన్నాడు.

“యజమాను లుంటే మనకేం? ఈ వీర పుర రాజ్యంలో వున్న ప్రజలకూ, అరణ్యాలకూ, నీటి కి, గాలికి—ఒక్కమాటలో రాజ్యం పైన విస్తరించి వున్న ఆకాశాని కూడా యజమాని మన వీరసింహ మహారాజులుంగారు. తెలిసిందా? మీలో ఇద్దరు ముగ్గురుపోయి ఆ ఒంటెలను యిక్కడికి తోలుకురండి. వాటి యజమానులన్నావే; వాళ్ళు కనిపిస్తే, వాళ్ళను కూడా యిక్కడికి వచ్చి నా దర్శనం చేసుకోమనండి,” అన్నాడు జంతుశాలాధికారి.

సైనికులకు భయంగా వున్నా, తమ పైఅధికారి అజ్ఞ నిర్వహించక తప్పదు గనక, నలుగురు బయలుదేరి ఒంటెలున్న చోటుకు వెళ్ళారు. ఒంటెలు ఎప్పటిలాగే

చెట్లకింద పచ్చికమేస్తూ కనిపించినై. దగ్గిర్లో ఎక్కడా వాటి యజమానులున్న సూచనలు కనబడలేదు. సైనికులు ధైర్యంగాపోయి చెట్లకు కట్టివున్న వాటి తాళ్ళను ఊడదీయబోయారు. ఆ సమయంలో కొత్తమనుషుల్ని చూసి భయపడిన ఒక ఒంటె వికృతంగా సకిలించి, వెనక కాళ్ళతో చెట్లబోదెలను తన్నుతూ గడబిడ ప్రారంభించింది. దాన్ని చూసి తతిమ్మా ఒంటెలు కూడా గొడవ చేయసాగినై.

ఉదయానే అరణ్యానికొచ్చి, బాగా ఎండ ఎక్కివరకూ వేటాడి అలసిపోయిన సమరబాహు అనుచరులు నలుగురు ఆ దాపుల్లోనే వున్న ఒక నీటి కొలను దగ్గర, చెట్ల నీడలో కూర్చుని విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు. వాళ్ళకు ఒంటెలు చేస్తున్న గొల విన బడింది. ఏ సింహమో, పులో వచ్చి వాటి మీద పడివుంటుం దనుకుంటూ వాళ్ళు కత్తులు దూసి పరుగు పరుగున ఒంటెలున్న చోటుకు వచ్చారు.

ఒంటెల తాళ్ళు విప్పతున్న రాజ సైనికులు చెట్లవెనక నుంచి వస్తున్న అడుగుల చప్పుడు విని తలలెత్తి చూశారు. వాళ్ళకు కత్తులు సైకెత్తి వేగంగా వస్తున్న సమరబాహు అనుచరులు కనిపించారు. వెంటనే సైనికులు కూడా కత్తులు దూసి, కొంచెం వెనక్కుపోయి నిలబడ్డారు.

సమరబాహు అనుచరుల్లో ఒకడు కోపంతో పళ్ళుకొరుకుతూ, "ఎవర్రా మీరు? సైనిక దుస్తులు వేసుకున్న దారి దొంగల్లావున్నారు! ఒంటెలను అవహరించటం మీ బోటి అల్పులవల్ల అయ్యేపనేనా?" అన్నాడు.

"మేం దారిదొంగలం కాదు, వీరసింహ మహారాజుగారి సైనికులం. మీ ఒంటెలను అవహరించుకు పోవటం లేదు; పుల్లరి కట్ట కుండా రాజుగారి అరణ్యంలో మేపు తున్నందుకు వాటిని బందెలదొడ్డికి తోలుకు పోతున్నాం," అన్నాడొక తెలివైన సైనికుడు.

"ఎవరా వీర సింహ మహారాజు? ఇక్కడ అధికారమంతా సమరబాహు మహారాజుగారిదే, తెలిసిందా? వారి ఒంటెలను

దొంగిలించబానికి వచ్చిన మిమ్మల్ని విచారించి శిక్షించుతాం. అయిదానిలు కింద పడవేసి లొంగిపోండి!" అంటూ సమర బాహు అనుచరులు ముందుకురికారు.

పారిపోయే అవకాశం లేదని తెలుసుకున్న వీరసింహుడి సైనికులు వాళ్ళను ఎదిరించారు. అప్పుడు జరిగిన కత్తియుద్ధంలో ఇద్దరు రాజసైనికులు చచ్చారు, ఒకడు గాయపడ్డాడు, నాలుగో వాడు ఎలాగో సమరబాహు అనుచరులకు అందకుండా, కాలి సత్తువకొద్దీ పరిగెత్తి వాగు ఒడ్డున వున్న జంతుప్రదర్శనశాలాధికారిని చేరాడు.

శరీరం మీద అక్కడక్కడా నెత్తురు మరకల్తో, అయాసపడుతూ తన దగ్గరకు పరిగెత్తుకొస్తున్న సైనికుణ్ణి చూస్తూనే జంతు ప్రదర్శనశాలాధికారి, "ఇది వింతగా వుండే! నేను చదివిన జంతుశాస్త్రంలో ఎక్కడా ఒంటెలు మాంసాహారులని లేదు. అశ్చర్యం! నీ వెంట వచ్చిన తతిమ్మా ముగ్గుర్ని అవి చంపి తినేసినయ్యా?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, ఒంటెలు కాదు, వాటి యజమానులు నన్నిలా గాయపరిచారు. నా వెంట వచ్చిన ముగ్గురూ వాళ్ళ కత్తులకు బలైపోయారు. వాళ్ళవరోగాని కత్తి తిప్పటంలో అరితేరిన ఘటాల్లా వున్నారు." అన్నాడు సైనికుడు.

"మన కన్న కత్తియుద్ధంలో మొనగాళ్ళు యీ లోకంలో వున్నారంటే నేను నమ్మను," అంటూ జంతుప్రదర్శనశాలాధికారి కత్తి దూసి నిలబడ్డాడు. అతడితోపాటు మిగతా సైనికులు కూడా నిలబడ్డారు.

గాయపడి వచ్చిన సైనికుడు, తాను పారిపోయి వచ్చిన దిక్కుకేసి తలతిప్పి చూసి, తమ కేసి వస్తున్న సమరబాహు సైనికులు కళ్ళబడగా నే, "అయ్యా, మీ అనుమానమేదో త్వరలోనే తిరిపోతుంది. అరుగే, వాళ్ళిటే వస్తున్నారు!" అన్నాడు.

జంతుప్రదర్శనశాలాధికారి తన పక్కన వున్న సైనికులను హెచ్చరించి, కత్తి పైకెత్తి, సమరబాహు అనుచరులకేసి బయలుదేరాడు. —(ఇంకావుంది)

విజయ చిహ్నం

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు పై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాజా, నువ్వు పడుతున్న శ్రమ అపూర్వమైనదే గాని, ఇంతకన్న కష్టసాధ్యమైనది ప్రజలను సక్రమంగా పాలించటం. ఇందుకు నిదర్శనంగా నీకు ఒక యవనరాజు కథ చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా విను," అంటూ ఇలా చెప్ప సాగాడు:

పూర్వం యవనదేశంలో ఒక మంచి రాజ్యం ఉండేది. ఆ దేశాన్ని ఏలే యవన రాజు అదర్శప్రభువు అని చెప్పుకునేవారు. ఆయన పాలనలో ప్రజలు ఎలాటి బాధలూ లేక సుఖంగా జీవిస్తూవచ్చారు.

ఆ రాజుకు ఇద్దరు కొడుకులు. తన అసంతరం కూడా ప్రబాపాలన తన కాలంలో

బేతాళ కథలు

జరిగినట్టే అదర్శప్రాయంగా జరిగిపోవాలని ఆయనకు కోరిక ఉండేది. తన ఇద్దరు కొడుకులలో ఎవరు తన స్థానం అక్రమించటానికి అర్హుడో తెలుసుకోగలందులకు ఆయన ఒక విచిత్రమైన ఆలోచన చేశాడు. తాను జీవించి ఉండగానే తన కొడుకులకు రాజ్యపాలన చేసే అవకాశం ఇచ్చి, తమకు ఇష్టమైన వాణ్ణి ప్రజలే ఎన్నుకునేటట్టు ఆయన ఒక అపూర్వమైన ఏర్పాటు చేశాడు. ఏదీ రాజుకు ఎన్నికలు జరుగుతాయి. రాజకుమారులిద్దరూ ఎన్నికలకు నిలబడతారు. ఎన్నికలకు ముందు, యుక్త వయస్కులైన ప్రజలందరికీ రాజు ముద్ర గల పత్రాలు పంపుతాడు. ఎన్నికల రోజున

ప్రతి గ్రామంలోనూ రెండు పెట్టెలుంచుతారు. వాటిలో ఒక పెట్టె పెద్ద రాజకుమారుడిది, రెండోది చిన్న రాజకుమారుడిది. ప్రజలు రహస్యంగా తమ ఎన్నికల పత్రాలను ఏదో ఒక పెట్టెలో వేస్తారు.

అయితే ఏ పెట్టె ఎవరిదో తెలియటానికి గాను ఒక పెట్టె మీద ఒక రాజకుమారుడి చిహ్నం ఏర్పాటు చేస్తారు. ఆ దేశపు చిహ్నం సంహం. మొదటిసారి ఎన్నికలలో సంహం గుర్తు పెద్ద రాజకుమారుడి పెట్టెకు ఉంచబడింది.

ఎన్నికలకు ముందు కొద్దిరోజుల పాటు దేశం నలుమూలలా తిరిగి ప్రజలలో ప్రచారం చేసుకోవటానికి రాజు తన కుమారులకు అనుమతి ఇచ్చాడు.

పెద్దవాడు, ప్రజలు తనను ఎన్నుకున్నట్టయితే, వ్యవసాయానికి నీటి ఒనగూలు పెంపు చేయటానికి కాలువలూ, చెరువులూ తవ్విస్తాననీ, పేదలకు జీవనోపాధులు కలిగిస్తాననీ, ఊరూరా వైద్యశాలలూ, పాఠశాలలూ పెట్టిస్తాననీ, తన తండ్రి అడుగుజాడలలో నడుస్తాననీ ప్రజలకు వాగ్దానాలు చేశాడు.

రెండవవాడు శత్రురాజులను నిర్మూలిస్తాననీ, రాజ్యాన్ని విస్తరింప చేస్తాననీ, తన దేశానికి ప్రపంచఖ్యాతి సంపాదిస్తాననీ వాగ్దానాలు చేశాడు.

ఎన్నికల అనంతరం, ఎన్నికలపత్రాలను టెక్కించగా అధికసంఖ్యాకులైన ప్రజలు రాజుగారి పెద్ద కొడుకునే అభిమానించినట్లు స్పష్టమయింది.

“మీరు సింహం గుర్తును నా పెట్టెకే తగిలించి ఉంటే నన్నే ప్రజలు రాజుగా ఎన్నుకునే వాళ్ళు. ఆ గుర్తు మూలంగా అన్న గెలిచాడు,” అని చిన్నవాడు తండ్రితో అన్నాడు.

“ఏబ్బివాడా, గుర్తులో ఏ మున్నది? నీ అన్న చేసిన వాగ్దానాలు ప్రజలకు నచ్చాయి. అందుచేత అతన్ని వాళ్ళు తమ రాజుగా ఎన్నుకున్నారు. కావలిస్తే పచ్చే ఏడు సింహం చిహ్నాన్ని సువే తీసుకో,” అన్నాడు రాజు.

ఒక ఏడాదిపాటు పెద్దవాడు రాజ్యం చేశాడు. ఎన్నికల సమయంలో అతను ప్రజలకు చేసిన వాగ్దానాలు నిలబెట్టుకున్నాడు. అతని పాలన గురించి ప్రజల నుంచి ఏ ఆక్షేపణాలేదు.

ఏడాది పూర్తికాగానే తిరిగి, రాజు పదవికి ఎన్నికలు వచ్చాయి. ఈసారి సింహం చిహ్నం రెండవవాడి పెట్టెలకు అమర్చబడింది. తిరిగి రాజకుమారు లిద్దరూ రాజ్యంలోని మారుమూల పల్లెలకు కూడా పోయి ఎన్నికల ప్రచారం చేశారు.

ఎన్నికలు ముగిసినాక చూస్తే రెండవ వాణ్ణే ప్రజలు ఎన్నుకున్నట్లు స్పష్టమయింది. రెండవవాడు రాజై, సంవత్సరం లోపల దేశానికి ఎన్నడూ లేని చిక్కులన్నీ

తెచ్చి పెట్టాడు; ఇరుగు పొరుగు దేశాలతో తగాదాలు పెట్టుకున్నాడు; యుద్ధసన్నాహాలు చేసి, అందుకుగాను ప్రజల మీద ఎన్నడూ ఎరగని పన్నులు ఎన్నే వేశాడు. వివిధ వృత్తులు చేసే వారిని సైనికావసరాలకు నియోగించి, అన్ని వాడుకవస్తువులకూ కొరత తెప్పించాడు. పంటపొలాలకు నీటి సౌకర్యాలు చూసే నాడుడు లేక చివరకు పంటలు కూడా దెబ్బతిని, కరువుపరిస్థితి ఏర్పడింది. అయితే దేశానికి ఇంకా తీవ్రమైన నష్టాలు కలగక ముందే మళ్ళీ ఎన్నికలు వచ్చాయి.

ఈసారి సంహం చిహ్నాన్ని పెద్దవాడికి ఇయ్య పంకల్పించాడు రాజు. కాని చిన్న

వాడు అందుకు అభ్యంతరం చెప్పాడు. పెద్దవాడు తనకు ఈసారి సంహం చిహ్నం రావటం న్యాయంగా వుంటుందని తండ్రితో అన్నాడు.

రాజు తన పెద్ద కొడుకుతో, "పెచ్చివాడా, చిహ్నంలో ఏమున్నది? మొదటిసారి ప్రజలు నిన్ను ఎన్నుకున్నారంటే, నువ్వు సంహం నానికి వారసుడవని ఎన్నుకున్నారు. రెండోసారి నీ తమ్ముడి పరిపాలన ఎలా ఉంటుందో చూడాలని అతన్ని ఎన్నుకున్నారు. కాని ఇప్పుడు ప్రజలు మీ ఇద్దరి పరిపాలనా చూశారు గనక చిహ్నంతో ప్రమేయం లేకుండా ప్రజలు నిన్నే ఎన్నుకుంటారు. ప్రజలు మూర్ఖులు కారు," అన్నాడు.

తండ్రి మాటలలో విశ్వాసం ఉంచి, రాజుగారి పెద్ద కొడుకు సంహం చిహ్నం కోసం పట్టుబట్టక, ఆ చిహ్నాన్ని తన తమ్ముడికే ఉండనిచ్చాడు.

మూడోసారి ఎన్నికలో కూడా చిన్నవాడే ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడ్డాడు. రాజు వెంటనే రాజ్యాన్ని రెండుగా విభజించి తన ఇద్దరు కొడుకులకూ ఇచ్చి, తాను బైరాగిదుస్తులు ధరించి మతంలో ప్రవేశించాడు.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, "రాజా, నాకు కొన్ని సందేహాలున్నాయి. ప్రజలు మూడో ఎన్నికలో కూడా అయోగ్యుడైన

చిన్న రాజకుమారుణ్ణి ఎందుకు ఎన్నుకున్నారు? యోగ్యుడైన పెద్దవాడికి తాను రాజ్యం ఇస్తే అడ్డే వారు లేరు గదా, రాజు రాజాన్ని రెండుగా ఎందుకు విభజించాడు? పై పెచ్చు ఆయన బైరాగి దుస్తులు ధరించి మత ప్రవేశం చెయ్యటానికి కారణం ఏమిటి? ఈ సందేహాలకు సమాధానాలు తెలిసికూడా చెప్పకపోతే నీ తల పగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "ప్రజలు మంచి పరిపాలన అనుభవించారేగాని, దాని స్వభావాన్ని ఎరగరు. తమ మంచి చెడ్డలకూ, పరిపాలనకూ సంబంధం ఉంటుందని వారికి తెలియలేదు. వాళ్ళు సింహం గుర్తుమాత్రమే అదరించారు. చిన్నవాడు ఎంత చెడ్డగా పరిపాలించినా ఆ గుర్తు ఉన్నంత కాలమూ ప్రజలు వాణ్ణి ఎన్నుకుంటారని స్పష్టమయింది. ఈ ఎన్నికలు రాజుకు కనువిప్పు కలిగించాయి. ప్రజలు మూర్ఖులు కారని ఆయన అనుకున్నది అబద్ధమయింది. అంతేగాక ప్రజలను

గురించి తనకన్న చిన్నవాడికే బాగా తెలుసు నని ఆయన గ్రహించాడు. ప్రజలు అజ్ఞానం చేతనే అయినా చిన్నవాణ్ణి ఎన్నుకుంటున్నప్పుడు వాడికి రాజ్యం లేకుండా చెయ్యటం ధర్మంకాదు. అలాగని తన అడుగు జాడలలో రాజ్యపాలన చేసే సమర్థత గల పెద్దవాడికి రాజ్యం లేకుండా చెయ్యటం కూడా అక్రమమే అవుతుంది. అందుచేత ఆయన రాజ్యాన్ని రెండుగా చీల్చాడు. ఇక ఆయన మతానికి వెళ్ళి పోవటానికి కారణం విరక్తి. తన జీవితమంతా దేశాన్ని ఎంతో చక్కగా పాలించి, అదర్శ ప్రభువని ఖ్యాతి తెచ్చుకుని కూడా ఆయన తన ప్రజలకు రాజకీయ పరిజ్ఞానం ఏమాత్రమూ కలిగించలేక పోయాడు. వారికి దుష్పరిపాలనను నిరాకరించే జ్ఞానం కూడా లేదు. అందుచేతనే రాజుకు వైరాగ్యం వుట్టింది," అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగగానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై తిరిగి చెప్పెక్కాడు. (కల్పితం)

మంత్రి యుక్తి

పూర్వం ఒక రాజుగారు ఏటా పండిత నన్నానం చేసి, దాన ధర్మాలతో పండితులను సత్కరించేవాడు. కాని ఒక ఏడు ఏడే కాలణాలపల్ల రాజుగారి ఖజానా ఖాళీ అయింది. పండితులకు వార్షికాలు ఇవ్వటం ఎలాగా అన్న సమస్య రాజును బాధించింది.

రాజుగారు తన బాధను మంత్రికి చెప్పకున్నాడు. మంత్రి కొంచెం ఆలోచించి, ఈ సమస్యను తాను పరిష్కరిస్తానని మాట ఇచ్చాడు.

పండిత నన్నానం జరిగే రోజు వచ్చింది. సంభావనల కోసం పాతవారూ, కొత్తవారూ అధికంగా పండితులు వచ్చారు.

మంత్రి కొత్తగా వచ్చిన వారికి ఒక విడిదీ, అనవాయితిగా వస్తున్న పండితులకు మరొక విడిదీ ఏర్పాటు చేశాడు. ఆయన ముందుగా, కొత్తగా వచ్చిన పండితుల విడిదికి వెళ్ళి, "రాజుగారి ఆరోగ్యం బాగుండలేదు. అందుచేత ఈ ఏడు కొత్త పండితులకు నన్నానం లేదు. మీ రంతా వెళ్ళిపోవచ్చు." అని చెప్పాడు.

తరవాత ఆయన పాత పండితుల విడిదికి వెళ్ళి, "రాజుగారి ఆరోగ్యం బాగుండ లేదు. అందుచేత ఈ ఏడు కొత్త పండితులకు మాత్రమే నన్నానం జరుపుతున్నారు." అని పాత పండితులను కూడా పంపేశాడు.

—కె. మార్కండేయులు

ధనానికి ధనసహాయం

ఒకానొక కాలంలో ఒక రాజు ఇంటి ముందుకు ఒక బైరాగి వచ్చి, "నాకు తెలివి అయితే ఉన్నది గాని దాన్ని ఉపయోగించుకునే వాళ్ళు ఎక్కడా కనిపించటం లేదు. దాన్ని నేనూ ఉపయోగించుకోలేను, ఏంచేస్తా?" అని గట్టిగా అని వెళ్ళిపోతూ ఉండే వాడు.

రోజూ ఈ మాటలు వింటున్న రాజు ఒక నాడు బైరాగిని పిలిచి, "నువ్వు రోజూ అనే ఈ మాటలకు అర్థమేమిటి?" అని అడిగాడు.

"రాజా, ఓపిక వహించి, నన్ను నమ్మి, నాకు కావలసినంత డబ్బు ఇస్తే, నీ ఖజానా నింపుతాను. నేను నీ దగ్గర వుచ్చుకున్న ధనానికి పదింతలు లాభం వస్తుంది. నేను అన్నీ వదులుకుని బైరాగిని అయిన తరవాతనే నాకు ఈ ఆలోచన వచ్చింది," అన్నాడు బైరాగి.

బైరాగి కోరినంత ధనం ఇయ్యటానికి రాజు ఒప్పుకున్నాడు. కాని మంత్రి రాజుతో రహస్యంగా, "ఇందులో ఏదైనా మోసం ఉండవచ్చు. బైరాగులను నమ్మరాదు," అన్నాడు. అయినా రాజు ఆ బైరాగికి అడిగినంత ధనం ఇచ్చి పంపేశాడు.

ఒక సంవత్సరం తరవాత ఆ బైరాగి తిరిగివచ్చి, "జ్ఞాపకం ఉన్నానా, మహారాజా? నా ఆలోచన అమలు చేస్తున్నాను. మరెంత ధనం కావాలి," అన్నాడు.

"వీణ్ణి చెరసాలలో పెట్టటానికి అనుమతి ఇయ్యండి, మహారాజా," అన్నాడు మంత్రి రాజుతో రహస్యంగా.

"అందుకు ఇంకా సమయం రాలేదు. ఈ బైరాగి మనసు ఓపిక పట్టమనీ, తనను నమ్మమనీ అడిగి ఉన్నాడు," అని మంత్రితో అని రాజు బైరాగికి రెండేసారి ధనం ఇచ్చి పంపేశాడు.

మరొక సంవత్సరం గడిచింది. ఆ బైరాగి మళ్ళీ వచ్చి, "నేను చేస్తున్న పని చివరి ఘట్టంలో ఉన్నది. ధనం తక్కువయింది. అందుకే వచ్చాను, మహారాజా!" అన్నాడు రాజుతో.

మంత్రి తొందరపడుతూ, "దొంగ బైరాగీ! మాయ మాటలు చెప్పి ధనం తీసుకు పోతున్నావు. ఇందులో రహస్యం ఏమిటో చెప్పు, లేకపోతే నిన్ను చెరలో పెట్టిస్తాం," అన్నాడు.

రాజు మంత్రిని శాంతపరచి, బైరాగి కొరిన ధనం ఇచ్చి పంపేశాడు.

మరొక సంవత్సరం గడిచింది. బైరాగి మళ్ళీ వచ్చాడు.

"ఇంకా ధనం కావాలా?" అని రాజు బైరాగిని అడిగాడు. మంత్రి బైరాగి మీద కత్తి దూయటానికి సిద్ధపడ్డాడు.

"మీ ఓపికకు ధన్యవాదాలు. పని పూర్తి అయింది. మీ రిద్దరూ నా వెంట రండి," అన్నాడు బైరాగి.

రాజు బైరాగి వెంట బయలుదేరటానికి సిద్ధపడుతూ ఉండటం చూసి మంత్రి, "మన ఇద్దరినీ రమ్మంటున్నాడు బైరాగి. ఎక్కడికో, ఎందుకో తెలియకుండా, ఈ బైరాగిని గుడ్డిగా నమ్మి ఇతని వెంట వెళ్ళటం మంచిది కాదు," అన్నాడు.

"నమ్మటానికి, ఓపిక పట్టటానికి ముందే ఒప్పుకున్నాను కదా మంత్రి? అవసరమైతే నన్ను నేను రక్షించుకోలే నను కుంటున్నావా?" అన్నాడు రాజు.

"మంత్రిగారు భయపడు తున్నట్టయితే ఇద్దరు అంగరక్షకులను వెంటతీసుకు రండి," అన్నాడు బైరాగి.

"ఏమీ సద్దు. పోదాం పద," అన్నాడు రాజు. మంత్రి మాత్రం అంగరక్షకులు రహస్యంగా తమను వెన్నాడి వచ్చేటట్టు ఏర్పాటు చేశాడు.

బైరాగి వాళ్ళను సగరం దాటించి, కొండ దాటించి, అరణ్యం దాటించి, సముద్ర తీరానికి తీసుకు పోయాడు. అక్కడ ఒక చిన్న పడవ ఉన్నది. బైరాగి,

రాజు, మంత్రి అందులో ఎక్కారు. వీరికి, ఇద్దరు పడవ వాళ్ళకూ మటుకే ఆ పడవలో చేటున్నది. వెనకగా వచ్చిన అంగరక్షకులు తీరానే ఉండి పోవలసి వచ్చింది.

పడవ పోయి పోయి ఒక చిన్న దీవి చేరింది. ఆ ద్వీపం నిండా మడమల లోతు బూడిద ఉన్నది. బూడిదకు ఎగువగా కొంగలు మందలు మందలుగా ఎగురు తున్నాయి. బూడిద కుప్ప మధ్యగా ఒక కాలిబాట ఉన్నది. ఆ బాట వెంబడి ముందు బైరాగి, అతని వెనకగా కత్తి పిడి మీద చెయ్యివేసి మంత్రి, మంత్రి వెనకగా రాజు నడుచుకుంటూ వెళ్ళారు.

"ఇదేం దీవి? ఏదో మంత్రాల దీవి లాగున్నదే? మమ్మల్ని ఎక్కడికి తీసుకు

పోతున్నావు?" అంటూ మంత్రి కత్తి దూసి, బైరాగిని అడిగాడు.

"తెందరపడకండి. ఇది చిన్న దీవి. ఎక్కువమంది వస్తే బూడిద చెదిరిపోతుంది, కొంగలు బెదిరిపోతాయి. అందుకే రక్షక భటులను రావద్దన్నాను," అన్నాడు బైరాగి.

బైరాగి ఒక చోట ఆగి, అక్కడ ఉన్న ఇసుప తలుపును ఎత్తాడు. దిగువకు మెట్లు ఉన్నాయి. ఆ మెట్లు దిగి వెళ్ళి అడుగున ఏమున్నదో చూసి రమ్మని బైరాగి రాజుతో అన్నాడు. రాజు తిరిగి వచ్చేదాకా మంత్రి బైరాగిని పట్టుకుని ఉన్నాడు.

రాజు భూగృహంలోకి దిగి ముత్యాల రాసులు చూశాడు. ఆయన పైకి వచ్చి, మంత్రిని కూడా వెళ్ళి చూసి రమ్మన్నాడు.

మంత్రి వెళ్ళి చూసి వచ్చి, బైరానికి
క్షమాపణ చెప్పుకున్నాడు.

రాజు బైరానిని, “ఎమిటి ఇదంతా?”
అని అడిగాడు.

చానికి బైరాని ఇలా చెప్పాడు:

“నేను సదానందు డనే వర్తకుణ్ణి. నేను
వర్తకం చేస్తూ ఈ దీవి రహస్యం ఒకటి
తెలుసుకున్నాను. ఈ దీవి చుట్టూ బండ
లున్నాయి. సముద్రానికి పోటు వచ్చి
సప్పుడు అవి నీటిలో ముణిగి ఉంటాయి.
అటు వచ్చినప్పుడు ఆ బండలు బయట
పడతాయి. ఆ బండల మీద అంతులేని
ముత్యపు చిప్పలు ఉన్నాయి. కొంగలు
ముత్యపు చిప్పలలోని మాంసం కోసరం
వాటిని ఎత్తుకు వచ్చి దీవి పైకి వాలు
తాయి. ఆ ముత్యపు చిప్పలలో అంతులేని
ముత్యాలు ఉంటాయి. ఆ తరగని ధనాన్ని
నేను సంగ్రహించే ప్రయత్నం చేసే
లోపల నా భార్య, బిడ్డలూ మరణించారు.
నాకు జీవితం మీద విరక్తి కలిగి బైరానిని
అయిపోయాను. కాని ఈ దీవిలోని ముత్యాల

అలోచన నన్ను వదలలేదు. ఆ అలోచన
పోతేగాని నాకు వైరాగ్యం పూర్తిగా కుదిరే
టట్టు కనిపించలేదు. అందుకే మీ సహాయం
కోరాను. మీ రిచ్చిన డబ్బుతో ఒక భూగృహం
తవ్వించాను; దీవి అంతటా దట్టంగా
బూడిద చల్లించాను. ఆ బూడిదలో కూరుకు
పోయిన ముత్యపు చిప్పలను కొంగలు
చూడలేవు; మళ్ళి వెళ్ళి ముత్యపు చిప్ప
లను తెస్తాయి. తరవాత పడవనూ, మనుషు
లనూ ఏర్పాటు చేసి, ముత్యపు చిప్పల
నుంచి ముత్యాలు తీయించి, భూగృహంలో
పోశాను. చేసి చూపితేగాని మీరు నమ్మ
రని ఈ విషయం మీ దగ్గర రహస్యంగా
ఉంచాను. నేను తలపెట్టిన పని ముగిసింది.
ఇకనుంచి ముత్యాలను మీరే పోగు చేసుకో
వచ్చు. ఇక నాకు జీవితం మీద ఏమమ
కారమూ లేదు. నేను పోయి నిశ్చింతగా
తపస్సు చేసుకుంటాను. మీరూ, మీ ప్రజలూ
సుఖంగా ఉండండి!”

ఇలా చెప్పి బైరాని తనదారిన తాను
వెళ్ళిపోయాడు.

తిండి దొంగ

ఒక గ్రామంలో ఒక దనికుడు ఉండేవాడు. అయిన గొప్ప చాతగా పేరు పడ్డాడు. అయిన ఇంట ఒకసారి గొప్ప సంతర్పణ జరిగింది. చాలామంది బ్రాహ్మణులు పంట సమయం చేశారు. ఈళ్ళో ఉన్న అన్ని కులాలవాళ్ళూ తృప్తిగా బోజనాలు చేశారు.

బోజనాలు ముగిశాక పంటబ్రాహ్మణులలో ఒకడు ఒక పళ్ళెం నిండా బొబ్బిట్లు పెట్టుకుని దొడ్డి తోవన వెళ్ళిపోతూ పహరావాదికి దొరికిపోయాడు. పహరావాడు ఆ బ్రాహ్మణ్ణి యజమాని ముందుపెట్టాడు.

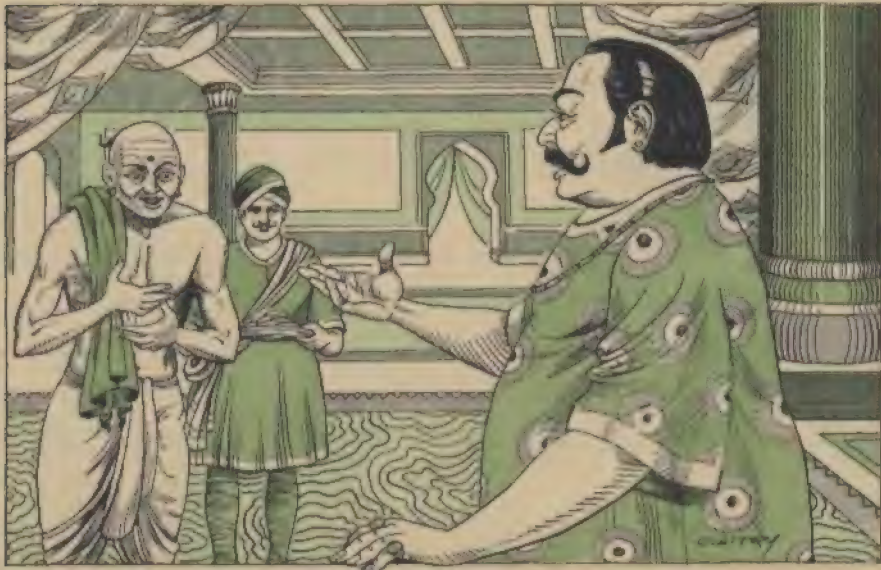
దనికుడు ఆతన్ని, "ఏమయ్యా, పంతులూ? ఇవెందుకు పట్టుకు పోతున్నావు?" అని అడిగాడు.

బ్రాహ్మణుడు భయంతోనూ, అవమానంతోనూ సతమతమవుతూ, "అయ్యా, క్షమించండి. నేను కడుపునిండా తిన్నాను గాని, ఇంటి వస్త్ర నాకు గంపెడు పిల్లలున్నారు. వాళ్ళు తినలేదనే బాధతో ఈ తప్పడు పని చేశాను," అన్నాడు.

"తప్పు కాదామరి? ఈ బొబ్బిట్లు తిని నీ పిల్లలు కడుపు నొప్పితో బాధపడదూ? లోపలికి వెళ్ళి బాడివెంబు నిండా నెయ్యి కూడా పట్టుకుపో!" అన్నాడు దనికుడు.

బ్రాహ్మణుడు కృతజ్ఞతతో ఉక్కిరి చిక్కిరి అయిపోయాడు.

—మల్లా మహేశ్వరరావు

దేవుమదేవు

ఒక పల్లెటూరిలో వెంకన్న అనే కుర్రాడు ఉండే వాడు. వాడికి ఉర్లగడ్డ కూర అంటే చాలా ఇష్టం. కాని ఏ కారణం చేతనో కొన్ని రోజులుగా ఆ వూరికి ఉర్లగడ్డల రాక నిలిచిపోయింది.

వెంకన్న వాటి కోసం చాలా రోజులు చూసి, లాభం లేదనుకుని, బస్తీకి పోయి ఉర్లగడ్డల కూర తినివద్దా మనుకుని, ఒక నాటి ఉదయం ఇంట్లో ఎవరితోనూ చెప్పకుండా బయలుదేరాడు.

వెంకన్న బస్తీ చేరే సమయానికి లారీ నుంచి ఉర్లగడ్డలు దించుతున్నారు. మిగిలిన కూలీలతో బాటు వెంకన్న కూడా బస్తాలు దించటానికి సహాయపడ్డాడు. వాడి శ్రమకు లారీవాళ్ళు డబ్బులివ్వటానికే, ఉర్లగడ్డలు అడిగితిసుకుని, వాటిని తన కందువారలో మూట గట్టుకుని, వీధిన పడి నడవసాగాడు.

ఒక ఇంటి ముందు ఒక ఇల్లాలు నిలుచుని ఉండి, "ఏమిటి. బాబూ, ఆ మూటలో ఏముందే?" అని వెంకన్నను అడిగింది.

వెంటనే వెంకన్న ఆమెను సమీపించి, "అమ్మా, మాది పొరుగుూరు. రెండురోజుల నుంచి అన్నం లేదు. ఈ ఉర్లగడ్డలు కాస్త పండిపెట్టు, తల్లీ, నీకు పుణ్యం ఉంటుంది," అన్నాడు.

వెంకన్న లాగే ఆ ఇల్లానికి కూడా ఉర్లగడ్డలంటే మహా ఇష్టం. పైగా వాటి కోసం మొహం వంచి ఉన్నది. ఎందుచేతనంటే, ఆమె భర్తకు పెద్ద జబ్బుచేసి నయమయింది. ఆయనకు ఉర్లగడ్డల వాసన తగిలితే జబ్బు తిరగబెట్టు తుందని డాక్టరు చెప్పాడట. అందుచేత వారి ఇంట ఉర్లగడ్డ పండటానికి లేదు. వెంకన్న ఆమెకు మంచి అవకాశం కలిగించాడు. ఎందుకంటే,

అమె భర్త పొరుగువారు వెళ్ళాడు; రాత్రికి గాని ఇంటికి తిరిగి రాదు. అందుచేత అమె వెంకన్నకు ఉర్లగడ్డలు వండి పెట్టటానికి ఒప్పుకున్నది.

వెంకన్న మూట విప్పి, ఉర్లగడ్డ లన్నీ అమె కిచ్చి, మధ్యాహ్నానికి వస్తానని చెప్పి, బజారుకు వెళ్ళాడు. వాడు తిరిగి వచ్చే లోపుగా ఆ ఇల్లాలు ఉర్లగడ్డలు వండి, అత్రం కొద్దీ కూర అంతా తానే తినేసి కూర్చున్నది.

మధ్యాహ్నానికి వెంకన్న తిరిగి వచ్చాడు. ఆ ఇల్లాలు ఉర్లగడ్డల కూరతోబాటు ఇంత కూడు కూడా పెట్టుతుందని వాడు ఆశ పడ్డాడు. వాడు ఆశపడ్డట్టే ఆ ఇల్లాలు అకు నిండా ఇంత అన్నమూ, గోంగూర పచ్చడి

వేసితెచ్చి వాడి ముందు పెట్టి లోపలికి వెళ్ళింది. ఉర్లగడ్డ కూర తరవాత వస్తుంది కాబోలు సునుకుని వెంకన్న గోంగూర పచ్చడితో అన్నం తినేశాడు.

అమె మళ్ళీ వచ్చి అన్నం పడ్డించి, మజ్జిగ పోస్తూ, "రెండు రోజులుగా తిండి తినలేదంటున్నావు. తొందరపడక కడుపు నిండా తిను, బాబూ," అన్నది.

వెంకన్న నిరాశ చెంది, "అమ్మా, నేను తెచ్చిన ఉర్లగడ్డలు ఏమయాయి?" అని అడిగాడు.

"అన్నట్టు చెప్పటం మరిచాను. నీ ఉర్లగడ్డలు పొయ్యిమీద పెట్టి, ఇతర పనులు చూసు కోవటంలో కాస్త ఆలస్య మయే సరికి, పొయిలో మంట ఎక్కువై

ఉర్లగడ్డలు మాడి గొంగూర అయింది, నాయనా! నేనేం జేసేది?" అన్నదామె.

"పోనీ తెండి, కడుపునిండా అన్నం పెట్టారు. అంత చాలు. వెధవ కూర, ఈ రోజు కాకపోతే రేపు తింటాను. కాని— చూడండి, అమ్మగారూ! రెండు రోజుల నుంచి స్నానం లేదు. చన్నీళ్ళు అలవాటు లేదు. కాస్త అండా ఇచ్చారంటే, మన ఇంటిముందే నీళ్ళు కాచి పోసుకుంటాను," అన్నాడు వెంకన్న.

ఉర్లగడ్డలు కాజేసినందుకు ఆ మాత్రం సహాయం చెయ్యవచ్చు ననుకుని ఆమె లోపలి నుంచి అండా తెచ్చి వెంకన్న కిచ్చి, లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

ఆమె లోపలికి పోగానే వెంకన్న నీటి కొళాయి వద్దకు వెళ్ళి, అక్కడ నీటి కోసం పరసలో పెట్టి ఉన్న కుండ ఒకటి తీసి, దాని స్థానంలో అండా ఉంచి, కుండలో కొంచెం నీళ్ళుపోసి, వాటిని కాచసాగాడు.

కొంచెంసేపు ఆయాక ఆ ఇల్లాలు బయటికి వచ్చి, పొయ్యిమీద ఉన్న కుండను

చూసి అశ్చర్యపోతూ, "పొయ్యిమీద కుండ పెట్టావు, అండా ఏమయింది?" అని వెంకన్నను అడిగింది.

"అరేరే! మంట ఎక్కువయింది కాబోలు నండీ! అండా కుండగా మారింది!" అన్నాడు వెంకన్న.

"నన్ను మోసం చెయ్యాలని చూస్తున్నావా? నా అండా ఎక్కడ దాచావు?" అని ఆ ఇల్లాలు కోపంగా అడిగింది.

వెంకన్న గొంతు పెద్దదిచేసి, "ఎవరి దమ్మా, మోసం? ఉర్లగడ్డలు గొంగూరగా మారినప్పుడు అండా కుండగా మారడం విద్వారమా?" అన్నాడు.

రచ్చ అవుతుందని భయపడి ఆ ఇల్లాలు లోపలికిపోయి తలుపు వేసుకున్నది.

వెంకన్న కుండ తీసుకుపోయి యథా స్థానంలో పెట్టి, అండా తీసుకుని పోయి బజారులో అమ్మి, పది పీకల ఉర్లగడ్డలు కొనుక్కుని తన ఊరుకు వెళ్ళి, అవి అయి పోయిన దాకా తల్లి చేత వండించుకుని, తృప్తిగా తిన్నాడు.

ఒక నగరంలో బాపాయమ్మ అనే పూట కూళ్ళ మనిషి ఉండేది. ఆమెకు భర్త పోయాడు, నవతి కూతురు విమల ఉన్నది. భర్త పోయాక బాపాయమ్మ బతుకుతెరువు కోసం పూటకూళ్ళు పెట్టసాగింది. వర్తక వ్యాపారాలకు ప్రసిద్ధి చెందిన ఆ నగరానికి జనం తాకిడి బాగా ఉండేది. పూటకూళ్ళ వ్యాపారం జోరుగా సాగింది. అయితే, వచ్చే పోయే వాళ్ళకు వండడమూ, వార్పడమూ, వడ్డించడమూ మొదలైన చాకిరీ అంతా విమల చేత చేయించేది బాపాయమ్మ. అన్ని విధాలా ఆమెను బాపాయమ్మ రాచి రంపాన పెట్టేది.

విమల అందమైన పిల్ల. ఆమెకు పెళ్ళి యాడు వచ్చింది, కాని బాపాయమ్మ ఆ పిల్ల పెళ్ళి మాట తలపెట్టలేదు. విమల పెళ్ళి చేసుకుని అత్తవారింటికి వెళ్ళిపోతే బాపాయమ్మకు అడ్డమైన చాకిరీ ఎవరు చేస్తారు?

ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళు విమల పెళ్ళి మాట ఎత్తితే బాపాయమ్మ, "పిల్ల తప్పితే నా కెవరున్నారు? దాన్ని విడిచిక్షణం ఉండ లేను. నేను కట్నాలు ఇచ్చుకోలేను గదా! దాన్ని పెళ్ళాడే వాడు నన్నే కట్నంగా భావించి వెంట తీసుకు పోవాలి," అనేది.

బాపాయమ్మ ఈ ధోరణి అవలంబించటం చేత విమలను చేసుకుంటామని ఎవరూ ముందుకు రాలేదు. కట్నం లేకుండా విమలను చేసుకునే వాళ్ళున్నారు గాని, బాపాయమ్మను భరించటానికి సిద్ధ పడిన వాళ్ళు లేరు. విమల పరిస్థితి గ్రహించి, తనకిక ఈ జన్మలో పెళ్ళికాదని నిరాశ చేసుకున్నది.

ఇలా ఉండగా ఒక నాటి మధ్యాహ్నం ఒక యువకుడు బాపాయమ్మ ఇంటికి వచ్చి, తన పేరు రామదాసు అని చెప్పి కున్నాడు. అతను భోజనం చేసి, బాపా

యమ్మకు డబ్బులు ఇస్తూ, "నేను తగిన కన్యను చూసి పెళ్ళాడాలను కుంటున్నాను. ఈ చుట్టు పక్కల మంచి సంబంధాలేవైనా ఉన్నాయా?" అని అడిగాడు.

"ఇల్లు కదలని దాన్ని, నాకేం తెలుస్తుంది?" అన్నది బాపాయమ్మ.

అవిడతే కబుర్లాడుతున్న ఇరుగు పొరుగు స్త్రీలు, "మాణిక్యం లాటి పిల్ల ఇంటో ఉండగా తెలియ దంటావేం, బాపాయమ్మా?" అన్నారు.

"దాన్ని చేసుకోవటం అంత తేలికా?" అన్నది బాపాయమ్మ.

"అంత కష్టమా? అసలు సంగతేమిటి?" అన్నాడు రామదాసు.

బాపాయమ్మ రామదాసును ఉరిమి చూస్తూ, "దాన్ని పెళ్ళాడే వాడు కట్టుంకింద నన్ను తీసుకోవాలి," అన్నది బెట్టుగా.

"అదొక కష్టమా? నీ పంటిది పెద్ద దిక్కుగా ఉంటే మేలేగద! ఇంకెందుకూ? పెళ్ళి చేసేయ్యి!" అన్నాడు రామదాసు.

ఆ కుర్రవాడు తన నియమం చూసి వెనక్కు తగ్గుతాడని బాపాయమ్మ అనుకున్నది గాని, అంత త్వరగా ఒప్పుకుంటాడనుకోలేదు. అమె అడ్డుపుల్ల ఒకటి వెయ్యాలనే ఉద్దేశంతో, "మరి మీ వంశ పృక్షం మాట కాస్త చెప్ప," అన్నది.

"అబ్బో, అది చాలా పెద్దది. చెప్పటం దేనికి? రేపు కళ్ళారా చూడవచ్చు," అన్నాడు రామదాసు.

బాపాయమ్మకు ఇంకేమి అభ్యంతరాలు సృష్టించాలో తోచలేదు. ఇరుగు పొరుగు అమ్మలక్కలు ఈ సంబంధానికి ఒప్పుకోమని ఒత్తిడి చేశారు. అవిడ విధిలేక పెళ్ళికి ఒప్పుకుని, విమలను రామదాసు కిచ్చి, నిరాశంబరంగా పెళ్ళిచేసేసింది.

పెళ్ళయిన మర్నాడే రామదాసు తన భార్యను తీసుకు పోతాసన్నాడు. బాపాయమ్మ తన కున్న నగలన్నీ దిగవేసుకుని, డబ్బంతా మూటగట్టి రొండిన దేవుకుని, పూటకూళ్ళ ఇంటికి తాళం పెట్టి, సూతన దంపతుల వెంట బయలుదేరింది.

రామదాసు తన ఊరు ఎంతో దూరం లేదంటూ బాపాయమ్మను సాయంకాలం దాకా నడిపించాడు.

శోష వచ్చేలా ఉన్న బాపాయమ్మ, "ఎంత నడిచినా రాదేం మీ దిక్కుమాలిన ఊరు?" అన్నది రామదాసుతో.

"ఇంకెంత? వచ్చేకాం!" అన్నాడు రామదాసు. అస్తమయం వేళకు వాళ్ళు ఒక అడవి మధ్యకు చేరుకున్నారు.

"ఇక్కడే మన నివాసం!" అన్నాడు రామదాసు, దట్టమైన పొదల మధ్య ఒక పెద్ద మురిచెట్టును చూపిస్తూ. ఆ మురిచెట్టు మీద మంచే ఉన్నది. దాని మానులో దిగు వన ఒక పెద్ద తొర్ర ఉన్నది.

"ఇదే మా వంశ వృక్షం. ఎంత పెద్దదో చూడు. మా తాత ముత్తాతలంతా ఇక్కడే పుట్టి పెరిగారు," అన్నాడు రామదాసు చెట్టుతొర్ర చూపిస్తూ.

"ఎంత దగా! వంశవృక్షం పెద్దదంటే ఏమో ననుకున్నాను. నా కొంప ముంచావు గదరా!" అన్నది బాపాయమ్మ కళ్ళు తేల వేసి. ఆవిడ శోకాలు ఆరంభించింది.

చీకటి ముంచుకొస్తున్నది. అడవిజంతు పుల అరుపులు అరంభమయాయి. బాపాయమ్మ ఆ రాత్రి గడిస్తే మర్నాటి సంగతి మర్నాడు చూడవచ్చు ననుకుని, "ఈ రాత్రి నేను ఏ క్రూరమృగం వాతనే పడకుండా

చూడు. ఎలాగైనా ఆ మంచే మీదికి నన్ను చేర్చు," అన్నది రామదాసుతో.

"నీ స్థూల శరీరాన్ని మంచే మీదికి ఎక్కించటం నా తరమా? ఒక వేళ ఎక్కించినా, మంచేతో బాటు మా వంశ వృక్షం కాస్తా కూలి చక్కాపోతుంది. ఈ రాత్రికి ఏ ఎలుగుబంట్లో రాకముందే ఆ తొర్రలో దూరి పడుకో," అన్నాడు రామదాసు బాపాయమ్మతో.

బాపాయమ్మ ప్రాణాలు అరచేతిలో పెట్టుకుని, బితుకు బితుకు మంటూ ఆ తొర్రలో దూరి కూర్చున్నది. విమల ఎలా చచ్చినా, ఈ రాత్రి గడిచి తాను తన ప్రాణాలతో బయటపడితే, తెల్లవారగానే తన

ఇంటికి తిరిగి పోవటానికి ఆమె నిశ్చయించుకున్నది.

తెల్లవార్జా బాగారం చేసిన బాపాయమ్మకు తెల్లవార బోతూండగా కాస్త కునుకు పట్టింది. ఇంతలో ఎవరో తనను లాగు తున్నట్లయి బాపాయమ్మ మేలుకున్నది. నిలువెత్తు ఎలుగుగొడ్డు బాపాయమ్మను కొర్రలో నుంచి బయటికి లాగుతున్నది. బాపాయమ్మ కెవ్వమని కేకలు పెట్ట పాగింది. ఆ కేకలకు ఎలుగొడ్డు ఆమెను వదిలి పారిపోయింది. ఆ తరవాత కొంత సేపు బాపాయమ్మ కొయ్యబారిపోయి అచేత నంగా ఉండిపోయింది.

రామదాసు వచ్చి, "తెల్లవారకుండానే ఏం కొంప మునిగిందని కేకలు పెడు తున్నావు?" అని బాపాయమ్మ మీద విసుక్కున్నాడు.

బాపాయమ్మ కాస్త ధైర్యం తెచ్చుకుని, "మునిగటానికి నీ కొక కొంపకూడా ఏడి చిందా ఏం? నన్ను ఎలుగుగొడ్డు పట్టు కున్నది! నేనిక ఇక్కడ ఒక్క కీణంకూడా

ఉండను. ప్రాణాలు దక్కితే చాలు. విమల ఏమైనా కానీ!" అంటూ చెట్టు తెర్రలో నుంచి బయటికి వచ్చింది.

బయటనే నిలబడి ఉన్న విమల మాట్లాడలేదు.

రామదాసు నవ్వి, "నా కట్నం కింద వచ్చిన దానివి, నిన్ను ఎలా పోనిస్తాను?" అన్నాడు.

ఈ మాటవిని బాపాయమ్మ తెల్ల బోయింది. తన ఒంటి మీద సగలన్నీ తీసి విమలకు పెట్టి, తన రొండిన ఉన్న డబ్బు సంచి రామదాసు మొహానకొట్టి, ఆమె తిరుగుదారి పట్టింది.

తరవాత రామదాసు విమలను తీసుకుని కొండమీద ఉన్న తన ఇంటికి తీసుకు పోయాడు. ఆ ఇంటి గోడలకు వేళ్ళాడే జంతువుల చర్మాలు చూశాక, విమలకు తన భర్త వేటగాడని తెలిసింది. వాటిలో ఉన్న ఎలుగుగొడ్డు చర్మం చూడగానే, బాపాయమ్మను బెదరగొట్టిన ఎలుగుగొడ్డు రహస్యం విమలకు తెలిసిపోయింది.

రూపమతి వివాహం

సాతగర్ రాజ్యానికి వారసురాలైన రూపమతికి పద్దెనిమిది ఏళ్ళు నిండాయి. ఆమెకు తగిన పరుణ్ణి చూసి పెళ్ళి చేసే సమస్య శుభదేవ మహారాజుకు పట్టుకున్నది. రూపమతికి అనేక కళలలో ప్రావీణ్యం ఉన్నది; విద్వాంసురాలు కూడానూ. అందుచేత ఆమెకు తగిన పరుణ్ణి నిర్ణయించటానికి గాను స్వయంవరం ప్రకటించి, చారుల ద్వారా అనేక రాజ్యాలకు వర్తమానం పంపారు. స్వయంవరంలో జరిగే పరీక్షలలో నెగ్గి, రూపమతిని వివాహం ఆదాలన్న కోరికతో అనేక మంది రాజకుమారులు స్వయంవరం నాటికి సాతగర్ రాజధానికి వచ్చారు.

విలువిద్యా, గుర్రపు స్వారి, కత్తి యుద్ధమూ, మల్లయుద్ధమూ మొదలైన విద్యలలో పోటీలు జరిగాయి. ఈ పోటీలలో పాల్గొన్న రాజకుమారులు రెండు వందల

మందిలో ముగ్గురు మాత్రమే అన్నిటా నెగ్గారు. రాజుగారు చిక్కులో పడ్డాడు. ఆయనకు ఉన్నది ఒక్క కుమార్తె. పరీక్షలలో నెగ్గిన వారు ముగ్గురున్నారు. ఏం చెయ్యటం?

"వీరు ముగ్గురిలో ఒకరిని ఎన్నుకోవటానికి మరొక పరీక్ష పెట్టదాం," అన్నాడు ప్రధానమంత్రి.

అందుకు ముగ్గురు రాజకుమారులూ సమ్మతించారు.

"మీరు మీ మీ సహనశక్తులను విడివిడిగా ప్రదర్శించండి," అన్నాడు ప్రధానమంత్రి చారితో.

అన్ని పోటీలలోనూ నెగ్గిన అసితాభుడూ, రుద్రరాజూ, బేనుదేవుడూ తమ తమ సహనశక్తులను, ఒకరికి తెలియకుండా ఒకరు, ప్రదర్శించటానికి తమ అంగీకారం తెలిపారు.

రుద్రరాజు, బేనుదేవుడూ చూడకుండా అసితాభుడు అహరపానీయాలు లేకుండా సూర్యోదయం లగాయతు సూర్యాస్తమయం వరకూ వేసవి ఎండలో నిలబడి తన సహన శక్తి ప్రదర్శించాడు.

రుద్రరాజు కూడా మిగతా ఇద్దరికీ తెలియకుండా, ఇసుక ప్రాంతంలో నడి ఎండలో ఇరవైమైళ్ళు కాళ్ళకు చెప్పలు లేకుండా పరిగెత్తాడు.

బేనుదేవుడు తన సహనశక్తి ప్రదర్శించవలసి వచ్చింది. అతను ఇంద్రజాల విద్యలు తెలిసినవాడు. అతని సేవకుడు కూడా ఆ విద్యలలో ప్రవేశంగలవాడే. బేనుదేవుడు తన సేవకుడి సహాయంతో తన సహన శక్తిని నిరూపించుకొనిక నిద్రమయాడు.

బేనుదేవుడు ఇరవై వాడి అయిన సూదులు తెమ్మన్నాడు. తరవాత అతను తన ఎడమ చేతి పిడికిలి ప్రదర్శించి, తన బొటన వేలిని పైకెత్తి పట్టుకుని, దాని మీద సిల్కు రుమాలు కప్పి, దాని కింద ఉన్న తన బొటన వేలిలోకి సూదులను గుచ్చమని రాజుగారితో అన్నాడు. ఇరవై సూదులనూ బొటన వేలిలోకి గుచ్చారు. బేనుదేవుడి ముఖాన బాధగాని, ఆరాటంగాని లేదు. పై పెచ్చు అతను సవ్యతూ ఉండిపోయాడు.

ఇదీ చూసిన వారు హర్షధ్యానాలు చేసి, ఇంతకు మించిన సహనశక్తి ఎవరూ ప్రదర్శించలేరన్నారు. సూదులన్నిటినీ లాగేసినాక బేనుదేవుడు సవ్యతూ తన

సిల్కు రుమాలను తిరిగి బేబులో పెట్టెను కున్నాడు.

రూపమతికి బేసుదేవుడే తగిన ధర్త అని నిర్ణయించి, వారిద్దరికీ వైభవంగా పెళ్ళి చేసేశారు.

రోజులూ, నెలలూ, సంవత్సరాలూ గడిచాయి. శుభదేవ మహారాజు చనిపోయినాక, తన మామగారి సింహాసనం బేసుదేవుడిది అయింది. తన అనంతరం తన అల్లుడు రాజు కావాలని శుభదేవుడే నిర్ణయించాడు.

ఒక రోజు బేసుదేవుడు రూపమతిని, ఇద్దరు పిల్లలనూ వెంటబెట్టుకుని అరణ్యంలో వెటకు వెళ్ళాడు. అరణ్యంలో ఒక చోట అడవి గులాబీల పొదలున్నాయి. వాటిలో రంగు రంగుల గులాబీలు పూశాయి. బేసు

దేవుడి కుమార్తె లాజ్మతి ఒక గులాబీ పువ్వును చూపి, అది తనకు కావాలన్నది.

ఆ పువ్వును కోసుకు రమ్మని బేసుదేవుడు నొకరును ఒకట్టి అజ్ఞాపించాడు. కాని లాజ్మతి దాన్ని బేసుదేవుడే కోసి తన కివ్వాలని మకురుతనం చేసింది.

"పిల్ల అంతగా అడుగుతాంటే పువ్వు కోసి ఇయ్యరాదా?" అన్నది రూపమతి బేసుదేవుడితో.

బేసుదేవుడు స్వయంగా వెళ్ళి, తన కుమార్తె కోసం పాదలో ఉన్న గులాబీలు కోస్తూ, "అమ్మో, చచ్చాను! ముల్లు గుచ్చు కున్నది!" అన్నాడు బాధతో.

"గులాబీముల్లు గుచ్చుకుంటే అంత బాధపడట మేమిటి? వనిపిల్లలు కూడా

సవ్యతూ సహస్రారే. ఇంత రాధాంత మేమిటి? ఎదీ? నెత్తురొస్తున్నదేమో చూడనియ్యండి." అన్నది రూపమతి.

బేనుదేవుడు తన ఎడమ చేతి బొటన వేలు చూపించాడు.

"అరె! మీ సహసశక్తి నిరూపించటానికి ఈ వేలులోనే కాదూ ఇరవై సూదులు గుచ్చిందీ? అప్పుడు మీరేమి చలించలేదే? ఈ చిన్న ముల్లు గుచ్చుకున్నందుకు ఇంత అర్చాటం చెయ్యటం అశ్చర్యం కాదా?" అన్నది రూపమతి.

"మరేలా అనుకోకు. నాకు అంతటి సహస శక్తి లేదు. అప్పుడొక చిన్న ఇంద్ర జాలం చేశాను. నీ అందచందాలు చూసి మోహించాను గనక నిన్ను భార్యగా చేసుకోవటానికి ఆపాటి మోసం చెయ్యవచ్చు ననిపించింది," అన్నాడు బేనుదేవుడు.

రూపమతి కుతూహలంతో, "ఎలా చేశారు?" అని అడిగింది.

"చాలా తేలిక. నా ఎడమచేతి గుప్పిట్లో బొటనవేలు ఆకారంలో తయారు చేసిన

కారట్రాడుంప ఉన్నది. నా ఎడమచేతి మీద రుమాలు కప్పినాక నేను దాన్ని జాగ్రత్తగా పైకి ఎత్తి నా బొటన వేలు స్థానంలో ఉంచాను. సూదులన్నీ ఆ దుంపలోనే దిగ బడ్డాయి. నాకు బాధ ఏమీ కలగలేదు. తరవాత నేను రుమాలుతొపాటు ఆ దుంపను కూడా జేబులో పెట్టేసుకున్నాను. నిజం ఎవరూ కనిపెట్టలేదు," అన్నాడు బేనుదేవుడు.

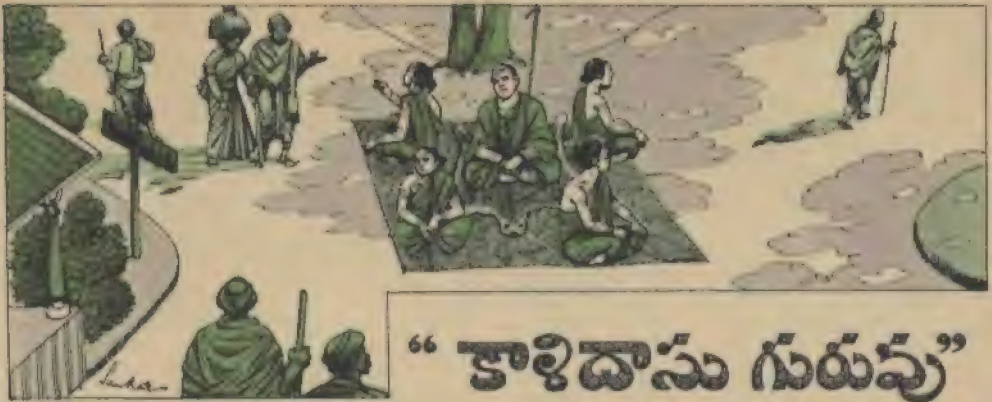
"ఎంత అన్యాయం! మా తండ్రిని, ఆయన పరివారాన్ని ఇలా మోసం చెయ్యటమా? నేనిది సహించను. ఇందుకు శిక్ష విధించవలసిందే!" అన్నది రూపమతి కోపం నటిస్తూ.

"చేతులు జోడించి నిలబడి ఉన్నాను. మహారాణిగారు ఏ శిక్ష విధించినా సరే!" అన్నాడు బేనుదేవుడు.

"అంతా పురంలో యావజ్జీవ శిక్ష," అన్నది రూపమతి.

"చిత్తం, మహారాణీ!" అన్నాడు బేనుదేవుడు.

“కాళిదాసు గురువు”

భోజరాజు అస్థానంలో విష్ణుశర్మ అనే పండితుడు ఉండేవాడు. ఆయనకు కాళిదాసు మీద గురుగా ఉండేది; కాళిదాసుకు అవమానం చేసే మార్గం దొరుకుతుందా అని ఎప్పుడూ చూసేవాడు.

ఇలా ఉండగా ఒక మూడుదైన బ్రాహ్మడు ఒకడు విష్ణుశర్మ వద్దకు వచ్చి, “అయ్యా, నేనొక పేద బ్రాహ్మణ్ణి. నాకు చదువు సంధ్యలు లేవు. తమరు ఎలాగైనా నాకు రాజదర్శనం కలిగించి, నా దారిద్ర్యాన్ని తొలగించినట్లయితే, కలకాలం మిమ్మల్ని తలుచుకుంటాను,” అని బతిమలాడు.

ఈ బ్రాహ్మడి ద్వారా కాళిదాసుకు అవమానం చెయ్యవచ్చునని విష్ణుశర్మకు తోచింది. ఆయన ఆ బ్రాహ్మడితో, “అయ్యా, నువ్వు చదువుకున్నవాడివి కావు గనక రాజసభలో జరిగే పండితగోష్ఠిలో నువ్వు పాల్గొనటం సాధ్యం కాదు. అందుచేత నువ్వు

సన్యాసి వేషం వేసుకుని, నలుగురైదుగురు శిష్యులను వెంట బెట్టుకుని, నేను రమ్మన్నప్పుడు రాజసభకు రా. నీకు శిష్యులను నేనే విర్పాటు చేస్తాను. ఈళ్ళో ఎవరైనా, ‘మీ చెవరు?’ అని అడిగితే, ‘కాళిదాసు గురువును’, అని చెప్పు. భోజరాజు నిన్ను పరీక్షించకుండానే బహుమానం ఇచ్చి పంపేస్తాడు,” అన్నాడు.

ఇది విని ఆ అమాయకుడు తల గెరిగించుకుని, సన్యాసి వేషం వేసుకుని, నలుగురు శిష్యులను వెంట బెట్టుకుని రాజవీధిలో నాలుగు వీధుల కూడలిలో కూర్చున్నాడు. వీధి వెంట పోయేవాళ్ళు, “వీరు ఎవరు?” అని అడిగితే, “కాళిదాసు గురువు” అని శిష్యులు చెప్పారు.

ఈ సంగతి క్షణంలో సగరమంతా తెలిసింది. కాళిదాసుకు కూడా తెలిసింది. ఇదంతా విష్ణుశర్మ చేసిన కుట్ర అయిఉంటుందని

గ్రహించి, ఆయన అవసరానికి తగిన పని చేద్దామనుకున్నాడు.

సన్యాసిని గురించి భోజరాజు కూడా విని, కాళిదాసుతో, "కవీశ్వరా, మీ గురువు గారు నగరానికి వచ్చినట్టు అందరూ చెప్పు కుంటున్నారు. మీరు వెళ్ళి చూశారా?" అన్నాడు.

"వారి దర్శనం చేద్దామనుకుంటున్నాను," అని రాజుకు బదులు చెప్పి, కాళిదాసు ఆ రాత్రి దొంగసన్యాసి వద్దకు వెళ్ళి, "బ్రాహ్మడా, నువ్వు కాళిదాసు గురువునని చెప్పుకుంటూ, కపట సన్యాసి వేషంతో కూర్చుని ఉన్నావు గదా, ఇందు వల్ల నీకేం లాభం?" అని అడిగాడు.

తనను ఇలా అడిగినవాడు కాళిదాసుని తెలియగానే ఆ బ్రాహ్మడు భయపడి, తత్తరపడుతూ లేచి చేతులు జోడించి, "స్వామీ, నన్ను క్షమించండి. నేను విష్ణు శర్మ వద్దకు పోయి కాస్త ధనప్రాప్తి కలిగించమని ప్రార్థిస్తే ఆయన నాకి వేషం వేసి ఇక్కడ కూర్చోబెట్టాడు. నాకేమీ తెలీదు. ఇంతే జరిగింది," అన్నాడు.

ఆ బ్రాహ్మడి దీనస్థితి చూసి కాళిదాసు జాలిపడి, "బ్రాహ్మడా, డబ్బు సంపాదించటానికి ఎన్ని మార్గాలైనా ఉన్నాయి. దానికి నేను అక్షమించను. నీ వంటి బీదబ్రాహ్మడు కాస్త డబ్బు చేసుకుంటే నాకు సంతోషమే. కాని ఒకటి గుర్తుంచుకో, నువ్వు కాళిదాసు గురువని రాజుగారికి తెలిసింది. ఆయన తప్పక నిన్ను సభకు పిలిపిస్తారు. ఆయన నిన్నేమీ అడగకుండా డబ్బిచ్చి పంపితే చిక్కేలేదు. అలాకాక ఆయన నిన్నేదన్నా అడిగితే, నన్ను చూపు. నేనేదో ఒకటి చెప్పి, రాజుగారు నిన్ను మెచ్చుకునేటట్టు చేస్తాను," అన్నాడు.

కాళిదాసు ఊహించినట్లే, మర్నాడు భోజరాజు పల్లకి పంపించి, కాళిదాసు గురువును సగౌరవంగా సభకు తెప్పించాడు. సలుగురు శిష్యులనూ వెంట బెట్టుకుని ఆ బ్రాహ్మడు వైభవంగా సభకు వచ్చాడు. భోజరాజు భక్తితో ఆ బ్రాహ్మడికి ఎదురు

వెళ్ళి, తీసుకు వచ్చి, ఉచితాసనం మీద కూర్చోబెట్టాడు.

తరవాత భోజరాజు కాళిదాసు కేసి తిరిగి, "మీ గురువుగారిని ఒక విషయం అడగాలని ఉన్నది," అన్నాడు.

"తప్పకుండా అడగండి. వారికి తెలియ నిదిలేదు," అన్నాడు కాళిదాసు.

అప్పుడు భోజరాజు బ్రాహ్మడి కేసి తిరిగి, ఎంతో వినయంగా, "స్వామీ, నేను అడిగే సందేహం మీకు చాలా అల్పంగా తోచి నట్టయితే క్షమించాలి. లంకాధిపతి అయిన దశకంతుడికి రావణుడు అనే పేరు రావటానికి రకరకాలుగా కారణాలు చెబుతున్నారు. రావణ శబ్దానికి వ్యుత్పత్తి అసలు ఏదో తమరు సెలవియ్యాలి," అన్నాడు.

కాళిదాసు గురువు ఏం చెబుతాడోనని సభ అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది.

బ్రాహ్మడికి ఏమనాలో తోచక కొంచెం సేపు మౌనంగా ఉండి, "ఆ రావణుడా?" అన్నాడు. ఈ మాట వినగానే సభలో అందరూ నిర్ఘాంతపోయారు.

భోజరాజు అమితాశ్చర్యంతో, "స్వామీ, అందరూ రావణుడు అంటారు గదా, రావణుడు ఎందుకవుతాడు?" అన్నాడు.

అప్పుడా బ్రాహ్మడు భయంలో ధైర్యం తెచ్చుకుని, "నా శిష్యుడు చెబుతాడు," అంటూ కాళిదాసును చూపించాడు.

భోజరాజు కాళిదాసును అడిగాడు. కాళిదాసు ఇలా చెప్పాడు:

"భకారః కుంభకర్ణే చ,

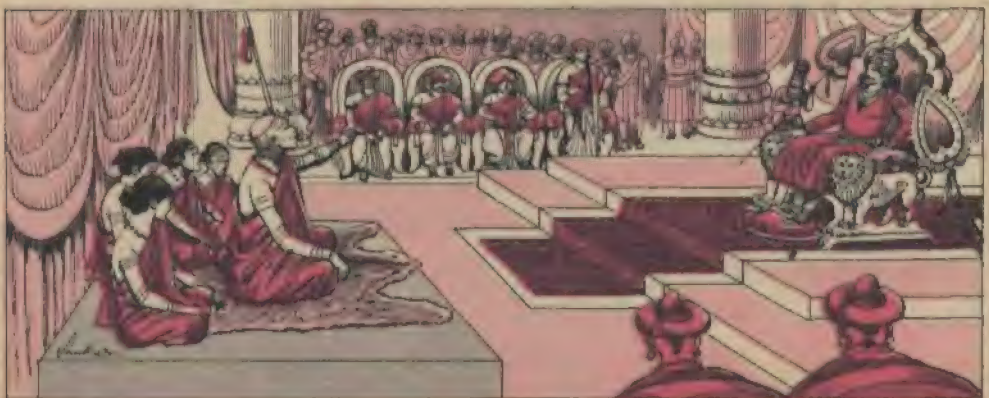
భకార శ్చ విభీషణే;

తయో ర్దేష్టే, కులశ్రేష్టే

భకారః కిం న విద్యతే?"

[కుంభకర్ణుడి పేరులో భకారం ఉన్నది. విభీషణుడి పేరులో కూడా భకారం ఉన్నది. ఆ ఇద్దరికన్న పెద్దవాడూ, కులశ్రేష్ఠుడూ (అయిన రావణుడికి) భకారం ఎందుకుండదు?]

ఈ సమాధానం విని భోజరాజు సంతోషించి, అమూఢ బ్రాహ్మణుడికి సగౌరవంగా ఒక లక్ష ఇచ్చి సాగనంపాడు. విష్ణుశర్మకు మాత్రం మంచి అవమానం అయింది.

పగతిర్చిన పాగా

మూర్ఖుడు సంస్థానానికి మందూ రాజధానిగా ఉండేది. జయదేవుడు దానికి రాజు. జయదేవుడు ఒకనాడు కొలువు తీరి ఉండగా చారణుడు ఒకడు వచ్చి, రాజు మీద అశుభగా అనేక పద్యాలు చెప్పి, అనేక విధాల స్తోత్రం చేశాడు.

భట్టాజులు వచ్చి స్తోత్రం చేసినప్పుడు రాజులు సంతోషించి, ఆ భట్టాజులను సత్కరించటం రివాజు. కాని జయదేవుడికి కవులన్నా, భట్టులన్నా నీట్టదు. అందుచేత ఆయన ఆ చారణుడికి బహుమానం ఇవ్వక పోగా, తిట్టి అవమానించి పంపాడు.

ఆ చారణుడు రాజును తిట్టుకుంటూ, అక్కడి నుంచి తిన్నగా హరవంశస్థుల రాజధాని అయిన బుయోడా పట్టణానికి పోయి, ఆ పట్టణాన్ని ఏలే రాజు అలాహరుడు వేటకు వెళ్ళినట్టు తెలుసుకుని, కోట గుమ్మం వద్ద కాచుకుని కూర్చున్నాడు.

కొంతసేపటికి రాజు సపరివారంగా వేట నుంచి తిరిగివచ్చాడు. ఆయన కోట ప్రవేశిస్తూండగా చారణుడు ఆయనను సమీపించి, "రాజమూర్తాండ! రాజాధి రాజా! జయభవ! దిగ్విజయ భవ!" అని అశీర్వాదించాడు.

రాజు సంతోషించి చారణుణ్ణి ఏం కావాలో కోరుకోమన్నాడు. చారణుడు తనను ధనమో, బంగారమో, మదులో, మాన్యాలో అడుగుతాడను కున్నాడు రాజు. కాని చారణుడు మాత్రం, "ప్రభూ, నాకు తమ తలపాగా దయ చేయించండి," అన్నాడు.

"అదేమిటి? నా తలపాగా నీకు కూడు పెడుతుందా? గుడ్డ పెడుతుందా? మదులో, మాన్యాలో కోరక గుడ్డముక్క, కోరుతా వేమిటి, పిచ్చివాడా?" అన్నాడు రాజు ఎంతగానో అశ్చర్యపోయి.

“ప్రభూ, తమ తలపాగా పెట్టుకుని తిరగాలని కోరికగా ఉంది. దీనితో దేశ దేశాలా తమ కీర్తి వ్యాపింప జేస్తాను,” అన్నాడు చారణుడు.

రాజు అది తప్పనివాడు; వెంటనే తన తలపాగా తీసి చారణుడికి ఇచ్చేశాడు. తురాయి, జరిమిచేదారు పనిగల ఆ తలపాగా ధరించి చారణుడు మహారాజుకు మల్లె తీవిగా వెళ్ళిపోయాడు. అతను పోతుంటే చూసిన వాళ్ళు, అతన్ని ఒక పెచ్చివాడి కింద జమకట్టి, పాట్టలు చెక్కలధేలా నవ్వుకున్నారు.

కొంతకాలం గడిచింది. చారణుణ్ణి, అతని తలపాగానూ అందరూ మరిచి పోయారు. అంతలో ఒక నాడు ఆ చార

ణుడు అలూహరుడి వద్దకు వచ్చి, నలిగి పోయి ఉన్న తలపాగాను రాజు ఎదుట పెట్టి, వెక్కిరివెక్కి ఏడవసాగాడు.

“ఏమయ్యా, ఎందుకు అలా దుఃఖిస్తున్నావు?” అని రాజు చారణుణ్ణి అత్రంగా అడిగాడు.

“ఏమని విన్నవించను, ప్రభూ? నా మూలంగా దేవరవారికి తీరని అపమానం జరిగి పోయింది,” అన్నాడు చారణుడు.

“ఏం జరిగిందేమిటి?” అని రాజు మరింత అత్రంగా అడిగాడు.

“నేను తమ పాగా ధరించి దేశదేశాలా తిరిగి, రాజులను సందర్శించి, కవనం చెప్పాను. ఆ రాజులకు నమస్కరించే

ముందు, కుడిచేతితో తలపాగా తీసి, వంగి ఎడమ చేతితో సలాము చేసేవాణ్ణి. ఎందుకీలా చేస్తున్నావని వారు అడిగినప్పుడు, 'ఇది అలూహర సార్వభౌముల వారి తలపాగా! ఇతరులకు వంగి నమస్కరించదు, అని వాళ్ళకు చెప్పటంండేవాణ్ణి," అన్నాడు చారణుడు.

ఈ మాట విని రాజూ, సభికులూ ఎంతో సంతోషించి, చారణుణ్ణి మెచ్చుకున్నారు.

చారణుడు మళ్ళీ ఇలా చెప్పకుపోయాడు:

"అయితే, తమ గౌరవాన్ని చివరవరకూ కాపాడలేక పోయాను, ప్రభూ! మార్వాడు రాజైన జయదేవుని సంస్థానంలో ప్రభువుల పాగాకు మోరమైన అవమానం జరిగింది. యథాప్రకారం నేను నమస్కరించే సరికి ఆయన కూడా నా ప్రవర్తన గురించి ఇతర రాజులు అడిగినట్టే అడిగాడు, నేను ఇతర రాజులకు చెప్పినట్టే ఆయనకూ సమాధానం చెప్పాను. కాని, ఇతర రాజులలాగా ఆయన తమ ఘనతను ఆమోదించక,

గద్దెపై నుంచి లేచివచ్చి, నా చేతనున్న తలపాగాను తన కాలితో తన్ని, నన్ను కొట్టించి, పంపేశాడు."

ఈ మాటలు విని రాజూ, సభికులూ ఉగ్రులైపోయారు.

"అ పొగరుబోలైన జయదేవుడికి బుద్ధి వచ్చేటట్టు చెయ్యాలి," అని సభికులు కేకలు పెట్టారు.

ఒక వృద్ధ మంత్రి, "ఒక గుడ్డపెలిక గురించి పరరాజుతో కయ్యం ఎందుకు?" అన్నాడు గాని, ఆయన మాటలు ఎవరు వినిపించు కుంటారు?

అలూహరుడు స్వయంగా నాయకత్వం వహించి, తప సేనలను నడిపించి మండూను ముట్టడించాడు.

జయదేవుడికి, అలూహరుడికి మధ్య గొప్ప యుద్ధం జరిగింది. ఆ యుద్ధంలో జయదేవుడు మరణించగా మండూ కోట అలూహరుడి వశమయింది.

జయదేవుడి వల్ల అవమానం పొందిన చారణుడి పగ చల్లారింది.

అంతరంగికుడు

మహేంద్రగిరిని పురందరు డనే రాజు పాలించేవాడు. ఆయన రాజ్యతంత్రం బాగా తెలిసిన వాడే గాక, గొప్ప కళాపాష కుడు కూడా. అందుచేత ఆయన వివిధ కళలలో ప్రతిభ గలవారిని అవకాశం దొరికి సప్తదల్ల సత్కరిస్తూ ఉండే వాడు.

ఒక నాడు పురందరుడి సభకు ఒక విదేశీ యుడు వచ్చాడు. అతని పేరు శ్రీకంఠుడు. ఇతిహాసాలు రాయటం అతని వృత్తి. అతడు అనేక దేశాలు తిరిగి, ఒక్కొక్క దేశంలోనూ ఒక్కొక్క సంవత్సరం పాటు ఉండి, ఆ దేశ భాష నేర్చుకుని, సంవత్సరం పూర్తి అయే లోపుగా ఆ దేశానికి సంబంధించిన చరిత్ర సమగ్రంగా రాశాడు. ఇలా అతను పద్నాలుగు భాషలలో ప్రావీణ్యం సంపాదించి, పద్నాలుగు దేశాల చరిత్రలు రచించి, ఇప్పుడు మహేంద్రగిరికి వచ్చాడు.

అలాంటి వాడు తన రాజ్యానికి వచ్చి నందుకు పురందరుడు ఎంతో సంతోషించి, "మా నగరంలో కూడా ఒక సంవత్సరం ఉండి, మా దేశచరిత్ర కూడా రాయండి. మీకు కావలసిన ఏర్పాట్లన్నీ నేను చేస్తాను," అన్నాడు.

"అలాగే చేస్తాను. నన్ను ఏదాది పాటు మీ అంతరంగికుడుగా ఉంచుకుని, మీ వెంట ఉండనివ్వండి. అందువల్ల నా పని తేలిక అవుతుంది," అన్నాడు శ్రీకంఠుడు.

అందుకు పురందరుడు సమ్మతించాడు. శ్రీకంఠుడు అధికారరీత్యా రాజుగారి అంతరంగికుడి హోదా సంపాదించి, రాజు వెంట విహారాలకూ, వేటకూ, యుద్ధాలకు సైతం వెళుతూ, రాజుగారి పరిపాలనా విధానాలన్నీ నిశితంగా పరిశీలిస్తూ, అప్పుడప్పుడూ నగరంలో పర్యటనలు చేస్తూ,

అన్నిరకాల వాళ్ళతోనూ అనేక విషయాలు
మూట్టాడుతూ కాలం గడపసాగాడు. అతను
రాజుగారి అంతరంగికుడని నగరంలో
అందరికీ త్వరలోనే తెలిసిపోయింది.
అందుచేత అందరూ అతనికి ఎంతో గౌరవం
చూపేవారు. నగరంలోని ధనికులూ, వర్త
కులూ అతన్ని పిలిచి, విందులు చేసేవారు.
అతని ద్వారా లాభం పొందవచ్చునని
వారి ఆశ.

శ్రీకంఠుడు మహేంద్రగిరికి వచ్చి
సంవత్సరం కావచ్చింది. అతను రాయటం
మొదలు పెట్టిన మహేంద్రగిరి చరిత్ర
కూడా పూర్తి కావచ్చింది. ఒక రోజు రాజు
గారు ఆ అసంపూర్ణ గ్రంథాన్ని తెప్పించు
కుని చదివాడు. అందులో ఆ దేశపు అచార

వ్యవహారాలూ, ప్రజాక్షమం కోసం రాజు
గారు తీసుకునే ప్రత్యేక చర్యలూ, రాజు
గారికి, సభాప్రముఖులకూ మధ్య ఉండే
విశ్వాసమూ, సహకారమూ మొదలైన పన్నీ
చక్కగా వర్ణించి ఉన్నాయి.

“ఈ నగర ప్రజలు అమాయకులు.
రాజు ధర్మాత్ముడు. రాజోద్యోగులు అపార
మైన రాజభక్తి గలవారు. అయితే ఈ నగ
రపు వర్తకులూ, ధనికులూ, అక్రమంగా
ధనార్జన చేసి, మోసంతో జీవిస్తున్నారు.”
అని శ్రీకంఠుడు ఆ గ్రంథంలో రాశాడు.

ఈ వివరి మాట రాజుకు నచ్చలేదు.
ఆయన శ్రీకంఠుణ్ణి పిలిపించి, “నీ గ్రంథం
అంతా బాగానే ఉన్నది. అందులో వంక
పెట్టటానికి ఏమీలేదు. కాని నా నగరంలోని

వర్తకులూ, ధనికులూ స్వార్థపరులని, మోసగాళ్ళని రాకావు. ఇది ఎంత మాత్రమూ నిజంకాదు. వాళ్ళను గురించి నాకు బాగా తెలుసు," అన్నాడు.

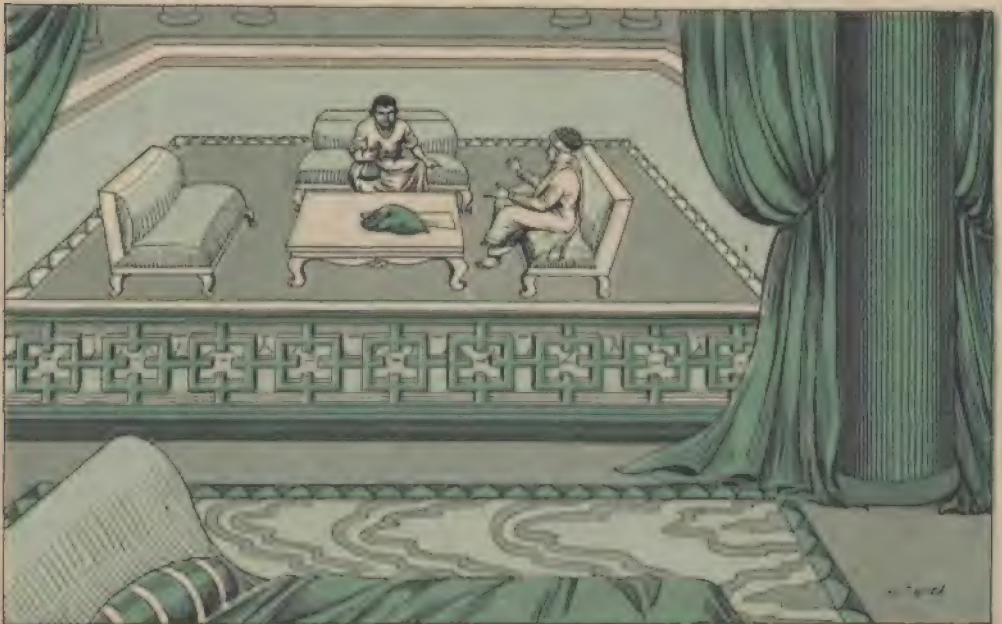
"నేను రాసిన దానిలో ఏ మన్నా తప్పులుంటే క్షమించాలి. ఈ గ్రంథాన్ని పూర్తి చేసే లోపల తప్పులన్నీ సవరణ చేసి మరీ వెళ్ళిపోతాను," అన్నాడు శ్రీకంఠుడు.

ఈ మాటతో రాజు తృప్తిపడ్డాడు.

మర్నాడు శ్రీకంఠుడు నగరంలో గల గొప్ప ధనికులనూ, వర్తకులనూ చూడబోయి, "రాజుగారు చక్రవర్తిగారికి కానుక పంపాలట. మీ వద్ద ఉన్న మేలురకం వజ్రాలు జాబితా రాసుకుని ఇయ్యండి," అని అడిగాడు. అలాగే అతను కొందరి

దగ్గర బంగారం కూడా పుచ్చుకున్నాడు. రాజుగారికి చాలా సన్నిహితుడు గనక అందరూ అతనికి లక్షలు విలువ చేసే వస్తువులను సంకోచించ కుండా ఇచ్చేసి, అతను తయారు చేసిన జాబితాల మీద సంతకాలు చేశారు.

మర్నాడు తెల్లవారే సరికి, క్రితం రాత్రి శ్రీకంఠుడు నగరం నుంచి పరారీ అయినట్టు పుకారు పుట్టి నగరమంతా పాకింది. కిందటి రోజు అతనికి వజ్రాలూ, బంగారమూ ఇచ్చిన వాళ్ళందరూ జాబితాలతో సహా రాజు వద్దకు వెళ్ళి, "రక్షించండి, మహా ప్రభో! మీ అంతరంగికుడు మీ పేరుచెప్పి, మమ్మల్ని దోచేశాడు. ధర్మ ప్రభువులు, తమరు మాకు కలిగిన నష్టానికి పరిహారం

ఇవ్వటం న్యాయం," అని మొరపెట్టు కున్నారు.

శ్రీకంఠుణ్ణి వజ్రాలూ, బంగారమూ వసూలు చెయ్యమని తాను నియోగించ లేదు గనక, అతను ధనికులను లూటీ చేసి పారిపోయి ఉంటాడని నమ్మి రాజు కోశాధికారిని పిలిచి, ఎవరెవరికి ఎంత పరిహారం ఇవ్వాలో లెక్కలు కట్టమన్నాడు.

కోశాధికారి అందరి జాబితాలూ తీసు కుని లెక్కకట్టితే, వారికి పరిహారం ఇవ్వ వలసిన మొత్తం ఖజానాలోనే లేదు. ఈ మాట విని రాజు కుంగిపోయాడు.

ఇంతలో శ్రీకంఠుడు అక్కడికి ఒక పెద్ద సంచితో వచ్చాడు. అతను ఆ సంచిని రాజుగారి ముందుంచి, ఆయనకు ఒక జాబితా కూడా ఇచ్చి, "ఎవరెవరి దగ్గర నేను ఏ మేమి తీసుకున్నదీ జాబితా రాశాను. దాని ప్రకారం ఎవరి సొత్తు వారికి తిరిగి ఇప్పించండి," అన్నాడు.

శ్రీకంఠుణ్ణి చూడగానే ఫిర్యాదీలకు ముచ్చెసుకుటలు పోశాయి. రాజు ఇంకా ఏమీ

అనక ముందే వాళ్ళు రాజు ముందు సాష్టాంగపడి, "మహారాజా మేము సమర్పించిన జాబితాలు సక్రమంగా లేకపోతే క్షమించండి, అంతరంగికుడుగారు పరారీ అయారని విని, లోభబుద్ధితో జాబితాలు పెంచాము," అన్నారు.

రాజు వారి సొత్తు వారికి ఇయ్యటానికి నిరాకరించి, వాళ్ళను పంపేసి, శ్రీకంఠుడు తెచ్చిన సంచిని కోశాధికారి పరంచేసి, ఖజానాలో చేర్చమన్నాడు.

తరువాత ఆయన శ్రీకంఠుడితో, "నీ గ్రంథంలో అబద్ధం అంటూ ఏమీ లేదని నిరూపించటానికి చాలా శ్రమ పడ్డావు," అన్నాడు.

"గొప్పవాళ్ళను గురించి నిజం రాయటానికి ఇలాటి పాట్లు చాలాపడాలి, మహారాజా. ఇదికూడా ఒక కళ," అన్నాడు శ్రీకంఠుడు.

తరువాత అతను పురందరుడి వద్ద గొప్ప సన్మానమూ, అంతులేని బహుమానాలూ పొంది మరొక దేశానికి వెళ్ళిపోయాడు.

మహాభారతం

మొట్టమొదటగా యుద్ధానికి తలపడిన వాడు భీముడు. అతను భయంకరమైన సంహనాదం చేసి కొరవసేసే మీదికి వచ్చాడు. అతన్ని దుర్యోధన, దుక్కాసన, దుర్ముఖ, దుస్సహదులు అనేకమంది చుట్టుముట్టారు. వాళ్ళ సందరినీ ఉప పొందవులూ, అభిమన్యుడూ, నకుల సహ దేవులూ, భృష్మద్యుమ్నుడూ మొదలైన వాళ్ళు ఎదుర్కొన్నారు. ఇలా ఆరంభమైన యుద్ధం అన్ని రంగాలకూ వ్యాపించింది.

మొట్ట మొదటగా ద్వంద్వ యుద్ధం భీష్ముడికి, ఆర్జునుడికి మధ్య జరిగింది. ఎవరూ ఎవరికీ తిసిపోకుండా యుద్ధం చేశారు. ఆ వెంటనే సాత్యకి కృతవర్మ తోనూ, అభిమన్యుడు బృహద్యలుడి

(కౌసలరాజు) తోనూ, భీముడు దుర్యోధనుడి తోనూ, దుక్కాసనుడు నకులుడితోనూ, దుర్ముఖుడు సహదేవుడితోనూ, ధర్మరాజు శల్యుడితోనూ, భృష్మద్యుమ్నుడు ద్రోణుడి తోనూ, భృష్మకేతువు బాహ్లాకుడితోనూ, మబోత్కచుడు అలంబునుడితోనూ, శబండి అశ్వత్థామతోనూ, విరాటుడు భగదత్తుడితోనూ, ద్రుపదుడు సైంధవుడి తోనూ ద్వంద్వయుద్ధాలు చేశారు. ఎవరూ ఓడలేదు.

దెమ్మియుద్ధం కూడా విస్తారంగా జరి గింది. మొత్తం యుద్ధంలో భీష్ముడు ఏర విహారం చేసి, అందరికన్న ఎక్కువగా రాణించాడు. మిట్టమధ్యాహ్నం కావస్తూ ఉండగా అయన పొందవసేసినలో జొర

బద్దాడు. ఆయన వెంట రక్షకులుగా దుర్ముఖుడూ, శృతవర్మ, శృపుడూ, శల్యుడూ, వివింశతీ ఉన్నారు. భీష్ముడు తమసేనను నాశనం చేస్తూ రావడం చూసి అభిమన్యుడు అలిగి, భీష్ముడిపై తలపడి, భీష్ముడి జండా పడగట్టి, భీష్ముడి వెంట ఉన్న యోధులందరి తోనూ భయంకరంగా యుద్ధంచేసి, అపర అర్జునుడనిపించాడు. త్వరలోనే అభిమన్యుడికి అండగా భీముడూ, విరాటుడూ, అతని కొడుకులూ, సాత్యకీ, భృష్మద్యుమ్నుడు మొదలైనవారు పది మంది యోధులు వచ్చారు.

ఉత్తరుడు ఒక ఏనుగు నెక్కి శల్యుడి మీదికి వచ్చాడు. ఇద్దరికీ జరిగిన యుద్ధంలో

ఉత్తరుడు దెబ్బతిని పడిపోయాడు. అది చూసి ఉత్తరుడి అన్న అయిన శ్వేతుడు ఒకే సారి ఏడుగురు కౌరవ యోధులను ఎదుర్కొని, భయంకరమైన యుద్ధం చేశాడు. ఆ యుద్ధంలో శల్యుడికి వెంట్రుకవానిలో చాపు తప్పింది. అయితే శ్వేతుణ్ణి భీష్ముడి నుంచి కాపాడటానికి పాండవ యోధులు గొప్ప ప్రయత్నం చేశారు. దీని ఫలితంగా ఉభయ పక్షాల యోధుల మధ్య తీవ్రమైన ద్వేషియుద్ధం జరిగింది. మిగిలిన కౌరవ యోధులను పారిపోగొట్టిన శ్వేతుడు భీష్ముడికి ఎదురుగా నిలిచి గొప్ప యుద్ధం చేశాడు. శ్వేతుడు ఆ సమయంలో అద్భుతపడక పోతే భీష్ముడు పాండవ సేనను విపరీతంగా ధ్వంసం చేసి ఉండేవాడు. అతను భీష్ముడితో యుద్ధం చెయ్యటమే గాక, భీష్ముడు వెనక్కు తిరిగిపోయేటట్లు కూడా చేశాడు. పాండవులు హర్షధ్వనాలు చేశారు.

భీష్ముడు వెనక్కు తగ్గగానే శ్వేతుడు ధృతరాష్ట్రుడి కొడుకులున్న చోటికి వచ్చాడు. అతను కౌరవసేనను ధ్వంసం చేస్తూ ఉండటం చూసి భీష్ముడు మళ్ళీ అతన్ని ఎదుర్కొన్నాడు. భీష్ముడికి అండగా, ఎనిమిది మంది కౌరవ యోధులు వచ్చి శ్వేతుడిపై బాణవర్షం కురిపించారు. శ్వేతుడు అంత మందినీ ప్రతిఘటించి పోరాడుతూ, భీష్ముడికి చెయ్యూ, కాలూ

అడకుండా చేశాడు. చూసేవారికి భీష్ముడు ఓడిపోతాడనే అనిపించింది. వారిద్దరి మధ్యా జరిగిన యుద్ధంలో శ్వేతుడి రథం ధ్వంసం అయింది. భీష్ముణ్ణి చంపటానికి గద తీసుకుని శ్వేతుడు అతని రథం మీదికి వచ్చాడు. అతను వెనిరిన ఆ గదతో భీష్ముడి రథం చూర్ణమయింది. కాని అలా అవుతుందని తెలిసిన భీష్ముడు ముందుగానే రథం దిగి, మరొక రథం మీద ఎక్కి శ్వేతుడి పైకి వచ్చాడు.

శ్వేతుడు రథం పోగొట్టుకుని నేల మీద నిలబడి ఉండటం చూసి సాత్యకి, భీముడూ, అభిమన్యుడూ మొదలైన అనేక మంది యోధులు అతనికి అండగా వచ్చారు. అయితే భీష్ముడు వారినందరినీ దూరానే

నిలవగొట్టాడు. తరవాత భీష్ముడు స్రయోగించిన ఒక్క బాణం శ్వేతుడి ప్రాణాలు లాగేసింది. మహారథుడూ, పాండవ సేనాపతులలో ఒకడూ అయిన శ్వేతుడి మరణం పాండవులకు తీరని దుఃఖమూ, కౌరవులకు అమితానందం కలిగించింది.

శ్వేతుడు చావగానే అతని తమ్ముడు శంఖు డనే వాడు మండిపడి, కృతవర్మ వెంట ఉన్న శల్యుడి పైకి యుద్ధానికి వచ్చాడు. ఏడుగురు కౌరవ యోధులు శల్యుడికి అండగా వచ్చారు. శంఖుడి పైకి భీష్ముడు మృత్యు దేవతలాగా వచ్చిపడ్డాడు. అర్జునుడు శంఖుడికి తోడు వచ్చాడు. శల్యుడు శంఖుడి రథాన్ని విరగగొట్టేసరికి శంఖుడు అర్జునుడి రథం ఎక్కాడు.

భీష్ముడు అర్జునుణ్ణి విడిచిపెట్టి ద్రుపదుడి పైకి వెళ్ళి, ద్రుపదుడి సేనను కార్పిచ్చులాగా తన బాణాలతో నాశనం చేయసాగాడు. ఆ సమయంలో భీష్ముణ్ణి చూసి పాండవ వీరులు పణికిపోయారు. అయినను నిరోధించటం వారికి సాధ్యం కాలేదు.

అంతలో సూర్యాస్తమాసమయింది. ఉభయపక్షాల వారూ యుద్ధం చాలించి తమ తమ శిబిరాలకు వెళ్ళిపోయారు. భీష్ముడు చేసిన దారుణ యుద్ధానికి దుర్యోధనుడు పరమానందం చెందాడు. కాని ధర్మరాజు మొదటి రోజు తమకు కలిగిన నష్టానికి విచారిస్తూ కృష్ణుడి వద్దకు వెళ్ళి,

“భీష్ముడెంత యుద్ధం చేశాడు! మన సేనను ఎందుగద్దించి దహించినట్టు ధ్వంసం చేశాడు గదా! భీష్ముణ్ణి జయించటం ఎవరివల్ల అవుతుంది? అయినను ఎదిరించటం నాచే బుద్ధి తక్కువ. కృష్ణ, అరణ్యాలకు పోయి సుఖంగా బతుకుతాను. ఈ రాజులందరికీ చావు తప్పించిన వాణ్ణి అవుతాను. రాజ్యకాంక్ష నన్నీ దుస్థితికి తెచ్చింది. నా తమ్ములందరూ గాయపడ్డారు. బతికి ఉన్నంత కాలమూ తపస్సు చేసుకుంటాను. నాకు కర్తవ్యం ఏమిటో వెంటనే చెప్ప. యుద్ధంలో అర్జునుడు తటస్థంగా ఉంటున్నాడు. భీముడెక్కడే తెగబడి యుద్ధం చేస్తున్నాడు. భీష్ముడి చేతిలో మా కందరికీ చావు రాసిపెట్టి ఉన్నది,” అని శోకంలో మతి చెడి మాట్లాడాడు.

కృష్ణుడు ధర్మరాజును ఓదార్చుతూ, “నువ్వు ఇలా దిగులు పడటం భావ్యం కాదు. నీ తమ్ములు త్రిలోక శూరులు. సాత్యకి, విరాటుడూ, ద్రుపదుడూ, ధృష్టద్యుమ్నుడూ లాంటి మహారథులు అనేక మంది నీకు అండగా ఉన్నారు. నీకు విచారం చేనికి? శిఖండి భీష్ముణ్ణి చంపటానికి పుట్టినవాడే గదా!” అన్నాడు.

అప్పుడు ధర్మరాజు ధృష్టద్యుమ్నుడితో, “నిన్ను సేనాపతిగా చేయమని కృష్ణుడు

మర్నాడు తెల్లవారింది. రెండో రోజు యుద్ధానికి పాండవ సేన క్రౌంచవ్యూహంలో నిర్మించబడింది. దానికి ముందు ఈ రోజు అర్జునుడు నిలిచాడు. ఈ వ్యూహానికి తల వద్ద ద్రుపదుడు తన సేనలతో నిలిచాడు. ధర్మరాజు తోకవద్దా భీమ ధృష్టద్యుమ్నులు రెక్కల స్థానంలోనూ ఉన్నారు. సూర్యోదయం కాక పూర్వమే వ్యూహం తయారై, యుద్ధానికి సిద్ధమయింది.

పాండవ సేన క్రౌంచవ్యూహంలో ఉండటం చూసి, భీష్మ ద్రోణులూ, దుర్యోధనాదులూ కలిసి తమ సేనకు ప్రతి వ్యూహం పన్నారు. అందులో వివిధ యోధులు వేరు వేరు స్థానాలలో ఉన్నారు. ఉభయసేనలూ పెళ్ళికి పోతున్నట్టుగా మహోత్సాహంతో శంఖాలూ, ఘోరీలూ మోగించి, యుద్ధానికి తలపడ్డాయి.

యుద్ధం ఆరంభమవుతూనే భీష్ముడు, అభిమన్యుడూ, భీముడూ, అర్జునుడూ, విరాటుడూ, ధృష్టద్యుమ్నుడూ మొదలైన పాండవ పక్షి యోధుల మీద బాణ వర్షం కురిపించాడు. పాండవవ్యూహం చెడిరి పోసాగింది. అర్జునుడు మండిపడి, తన రథాన్ని భీష్ముడి కేసి నడవమని కృష్ణుడితో చెప్పాడు. అతను భీష్ముణ్ణి చంప నిశ్చయించాడు. కవిధ్వజమూ, అనేక పతాకలూ కలిగిన అర్జునుడి రథం భీష్ముడి కేసి

మమ్మల్ని అడేశించాడు. అందుచేత నువ్వు కౌరవ సేనలను సంహరించాలి. నీ వెనక మేమంతా ఉంటాము," అన్నాడు.

దానికి ధృష్టద్యుమ్నుడు, "రాజా, నేను ద్రోణుణ్ణి చంపటానికి పుట్టిన వాణ్ణి. భీష్ముణ్ణి, ద్రోణుణ్ణి, కృష్ణుణ్ణి, శల్యుణ్ణి, మిగిలిన అందరూ యోధులనూ నేను ఎదుర్కొంటాను," అన్నాడు.

"క్రౌంచవ్యూహం శత్రువులను నాశనం చేస్తుందట. దేవాసుర యుద్ధమప్పుడు ఇంద్రుడికి బృహస్పతి ఆ వ్యూహం చెప్పాడట. అది అందరికీ తెలియదు. రేపు మన సేనను క్రౌంచవ్యూహంలో నిలబెట్టు," అన్నాడు ధర్మరాజు.

పోతూంటే, దారిలో అంతులేని కొరవ
సేసను అర్జునుడు చంపాడు.

అది చూసి భీష్ముడు అర్జునుడికి ఎదురు
వచ్చాడు. ఆయన వెంట రక్షకులుగా
సైంధవుడు మొదలైన వీరులు అనేక
మంది వచ్చారు. అర్జునుడి మీద భీష్ముడితో
పాటు ద్రోణుడూ, కృపుడూ, దుర్యోధనుడూ,
శల్యుడూ, అశ్వత్థామూ, వికర్ణుడూ కూడా
బాణాలు వేశారు. బాణాల చెబ్బలు తిని
కూడా చలించక అర్జునుడు తిరిగి అందరినీ
తన బాణాలతో నొప్పించాడు. అర్జునుడికి
సహాయంగా సాత్యకీ, విరాటుడూ, ధృష్ట
ద్యుముడూ, ఉప పాండవులూ, అభి
మన్యుడూ యుద్ధంలోకి వచ్చారు. ద్రోణుణ్ణి
అర్జునుడి నుంచి తప్పించటానికి ద్రుప
దుడు ఆయన మీదికి వెళ్ళాడు.

అప్పుడు దుర్యోధనుడు భీష్ముడి వద్దకు
వెళ్ళి, "తాతా, అర్జునుడు మన సేనలను
ధ్వంసం చేస్తున్నాడు. నీ మూలంగా కర్ణుడు
అస్త్రం పట్టనని శపథం చేశాడు గదా!
అతను ఉంటే బాగుండేది, కాని లేడు
గనక ఈ అర్జునుణ్ణి చంపే మార్గం నువ్వే
చూడు," అన్నాడు.

దుర్యోధనుడు ఇలా అనగానే భీష్ముడు
రోతపడుతూ, "ఛీ, ఛీ! ఏం క్షత్రియ
ధర్మం!" అని అర్జునుడి రథాన్ని సమీ
పించాడు. వెంటనే భీష్ముడికి అండగా

కొరవ వీరులూ, అర్జునుడికి అండగా పాండవ
వీరులూ కూడారు. భీష్మార్జునుల మధ్య
యుద్ధం ఆరంభమయింది. ఇద్దరూ మంచి
యుద్ధోత్సాహంలో ఉన్నారు; ఒకరి బాణాల
నుంచి మరొకరు తనను తాను కాపాడు
కుంటూ ఇద్దరూ సమంగా యుద్ధం చేశారు.
ఈ యుద్ధంలో ఇద్దరి రథాలూ, గుర్రాలూ,
సారథులూ గాయపడ్డారు. కృష్ణుడికి మూడు
బాణాలు తగిలి రక్తం కార సాగింది.
భీష్ముడు చేసిన ఈ పనికి అగ్రహించి
అర్జుడు భీష్ముడి సారథిని కూడా మూడు
బాణాలతో కొట్టాడు. ఆ యుద్ధంలో భీష్ముడు
అర్జునుణ్ణిగాని, అర్జునుడు భీష్ముణ్ణిగాని
జయించ లేదు.

ఈ సమయంలో ఇతర ద్వంద్వ యుద్ధాలు సాగాయి. ద్రోణుడికి, ధృష్టద్యుమ్నుడికి ఘోరమైన యుద్ధం జరిగింది. ధృష్టద్యుమ్నుడి విజృంభణచూసి పాండవ వీరులు ఉత్సాహంతో సింహనాదాలు చేశారు. కాని చివరకు ధృష్టద్యుమ్నుడు తన బాణాన్ని, రథాన్ని పొగట్టుకుని, కవచం తూట్లుపడి, ద్రోణుడి బాణాల కాకిడికి గురి అవుతూ ఉన్నస్థితిలో భీముడు సింహనాదం చేస్తూ వచ్చి అతన్ని కాపాడి, ద్రోణుడితో యుద్ధం ఆరంభించాడు.

దుర్యోధనుడు భీముడి పైకి కాళింగుణ్ణి, అతని సేననూ పంపాడు. ద్రోణుడు భీముణ్ణి వదిలి, విరాట ద్రుపదులతో యుద్ధం చేయబోయాడు. ధృష్టద్యుమ్నుడు ధర్మరాజు వద్దకు మరొక రథంలో వెళ్ళాడు. భీముడు తనపైకి వచ్చిన కాళింగుడి సేనలతో పోరాడి, కాళింగుడి కొడుకులైన శక్రదేవుణ్ణి, భానుమంతుణ్ణి, శ్రుతాయుషు డనే కాళింగుణ్ణి చంపి, కాళింగుడి సేనమధ్యపడి భీభత్సంగా చంపసాగాడు. అది చూసి ధృష్ట

ద్యుమ్నుడు ఉత్సాహం పొంది, సింహనాదం చేసి, భీముడికి సహాయం వచ్చాడు. అసమయంలో భీముడు యముడిలాగా ఉన్నాడు గాని మనిషిలాగా లేడు.

సేనలలో కొలాహలం విని భీముడు వెగంగా అక్కడికి వచ్చాడు. అయిన మీద సాత్యకి, భీముడూ, ధృష్టద్యుమ్నుడూ కలియబడ్డారు. భీముడు ముగ్గురితోనూ తీవ్రంగా యుద్ధం చేశాడు, భీముడి రథాక్వాలు చచ్చాయి. భీముణ్ణి ధృష్టద్యుమ్నుడు తన రథం మీద ఎక్కించుకుని అవతలికి తీసుకు పోవలసి వచ్చింది. భీముడికి సంతోషం కలగ గలందులకు సాత్యకి భీముడి సారథిని తన బాణాలతో చంపేశాడు. గుర్రాలు భీముడి రథాన్ని ఎటో ఈడ్చుకుపోయాయి. తరవాత సాత్యకి భీముడి వద్దకు వచ్చి, అతని భుజం తట్టి, "అహ, భీమసేనా! ఎమి నీ ప్రతాపం! కాళింగుణ్ణి, అతని కొడుకులనూ నువు ఒక్కడిచే చంపావు గద!" అంటూ కొగలించుకుని ప్రోత్సహించాడు.

మిత్రభేదం

3

దమనకం చెప్పిన నక్క కథ విని సింహ రాజు పింగళకం, "కాని మన పరివార మంతా భీతిచెంది, అరణ్యం నుండి పారి పోవాలనుకుంటున్నారు," అన్నది.

"స్వామీ, అది వారి తప్పుకాదు. రాజును బట్టి ప్రజలు. మీరు ధైర్యం వహించి ఇక్కడే ఉన్నట్టయితే నేను వెళ్ళి, ఆ భయం కరమైన రంకె వేసిన ప్రాణియొక్క తత్వం తెలుసుకుని వస్తాను. ఆ తరవాత తమ చిత్తం," అన్నది దమనకం.

"వెళ్ళి కన్నురా. అయితే నీకు అక్కడికి వెళ్ళే ధైర్యం ఉన్నదా?" అని పింగళకం అడిగింది.

"యజమాని ఆసతిపై మంచి సేవకు ధైర్యవాదు సంశయిస్తాడా? సముద్రాలలో దూకుతాడు, అగ్నిలో చొరబడతాడు!" అన్నది దమనకం.

"అయితే వెళ్ళి రా! శుభమస్తు!" అన్నది పింగళకం.

దమనకం సింహానికి నమస్కరించి, రంకె వినిపించిన యమునానది దిక్కుగా బయలుదేరింది.

పింగళకం ఇలా ఆలోచించింది: "నేను నా భయాన్ని వీడికి తెలియనివ్వటం పొరపాటయిందా? వీడు వెళ్ళి ఆ భయంకర మృగాన్ని తెచ్చి, మోసంతో నన్ను చంపించడు గదా? అశ్రయం లభించని సేవకులు ఎంత పని అయినా చేస్తారు. నేను మరెక్కడైనా వేచి ఉంటాను."

ఇలా అనుకుని పింగళకం అత్యురక్షణకు అనువైన చోటికి వెళ్ళి, "నమ్మిన బల వంతుడు బలహీనుడికి కూడా పీడుతాడు; బాగ్రత్త గల బలహీనుడు బలవంతుడికి కూడా లొంగడు," అనుకున్నది.

ఈ లోపల దమనకం వెళ్ళి, రంకెలు పెడుతున్న సంజీవకాన్ని చూసి, అది మామూలు ఎద్దెనని తెలుసుకుని అశ్చర్యపోయింది. పింగళకానికి గల భయాం దోళనలు ఆధారం చేసుకుని దాన్ని తన అధీనంలో ఉంచుకోవటం తెలిక అని అది ఆనుకున్నది. భృత్యులు తమ యజమానికి క్లిష్టసమస్యలు కలగాలని కోరుకుంటారు. ఎందుకంటే వాటిని పరిష్కరించే మిష మీద తాము లాభం పొందవచ్చు. ఏ సమస్యలూ లేని రాజులకు మంత్రాలోచన చేసే వారితో ఏం పని? అరోగ్యవంతుడికి వైద్యులూ, ఔషధాలూ ఎందుకూ? దమనకం పింగళకం వద్దకు తిరిగి వెళ్ళింది.

"ఏంరా, అబ్బీ? అభయంకర మృగాన్ని చూశావా?" అని పింగళకం అడిగింది.

"తమ దయవల్ల చూశాను. చూసి అమ్మగంతో తమ బలవరాక్రమాలను గురించి చెప్పాను; తమకు జోహారు లర్పించమన్నాను. నేను వెళ్ళి, అతన్ని తమ సన్నిధికి తెచ్చి, తమకు పాదాశ్రాంతిని చేస్తాను," అన్నది దమనకం.

పింగళకం ఈ మాట విని అమితానందం చెంది, "వెళ్ళు. వెంటనే అతగాణ్ణి తీసుకు రా!" అన్నది.

దమనకం సంజీవకం వద్దకు వెళ్ళి, "ఇలా రా, తెంపరి ఎద్దూ. ఇంత అమర్యాదగా, మాకు చిరాకు కలిగిస్తూ, ఈ నది ఒడ్డున ఎందుకు రంకెలు

పెడుతున్నావో మా రాజు పింగళకంగారు తెలుసుకో గోరుతున్నారు," అన్నది.

"బాబ్బాబు! ఎవరు నువ్వు చెప్పే ఈ పింగళకం?" అన్నది సంజీవకం.

"ఏమిటి? మా రాజు పింగళకాన్నే ఎరగవుగా! చెబితే గడగడలాది పోతావు. ఆయన ఒక గొప్ప సింహం. వన రాజు. అన్ని జంతువులూ ఆయన పరివారం. ఆయన పెద్ద మర్రిచెట్టు కింద కొలువు తీరి ఉంటారు. ఈ అరణ్యంలో ఉండే సమస్త ప్రాణులకూ ఆయన యజమాని," అన్నది దమనకం.

ఈ మాటలు విని సంజీవకం భయపడి దమనకంతో, "బాబ్బాబు! నువ్వు మంచి వాడివి లాగున్నావు. నన్ను వారి దగ్గరికి

తీసుకుపోవలిసే ఉంటు ముందుగా వారి నుంచి నాకు అభయం ఇప్పించు," అన్నది.

"నీ శరీరక సబబుగానే ఉన్నది. రాజుల చిత్రం అగాధం. నువ్వు ఇక్కడే ఉండు," అని దమనకం పింగళకం వద్దకు పోయి, "మహారాజా, ఆ జంతువు సామాన్యుడు కాదు. సాక్షాత్తు శివుడి వాహనమట. శివానుజ్ఞతో ఈ వనంలో మేత మేస్తున్నట్టు చెప్పాడు," అన్నది.

పింగళకం ఈ మాట విని దడుచుకుని, "నాకు ముందే తెలుసురా, అబ్బీ! ఈశ్వరుడి అనుమతి లేకుండా ఈ వనంలో స్వేచ్ఛగా తిరుగుతూ, భయంకరంగా రంకెలు పెట్టజాలరు. ఇంతకూ నువ్వు అతనితో ఏమన్నావు?" అన్నది.

“మా రాజు సాక్షాత్తు పార్వతీదేవి వాహనం. పార్వతీదేవే మా రాజుకు ఈ వనాన్ని ఇచ్చింది. నువ్వు ఇక్కడికి అభ్యాగతిగా వచ్చినవాడివి. అందుచేత నువ్వు మా రాజును కలుసుకుని, వారితో సంధి చేసుకుని, సఖ్యంగా తిను, తాగు, తిరుగు. అదు; వారి అనుమతితో జీవించు,” అన్నాను. అందుకు అతను ఒప్పుకుని తమ వద్ద నుండి అభయం తెమ్మన్నాడు. ఇస్తారో, ఇయ్యారో అది తమ ఇష్టం.” అన్నది దమనకం.

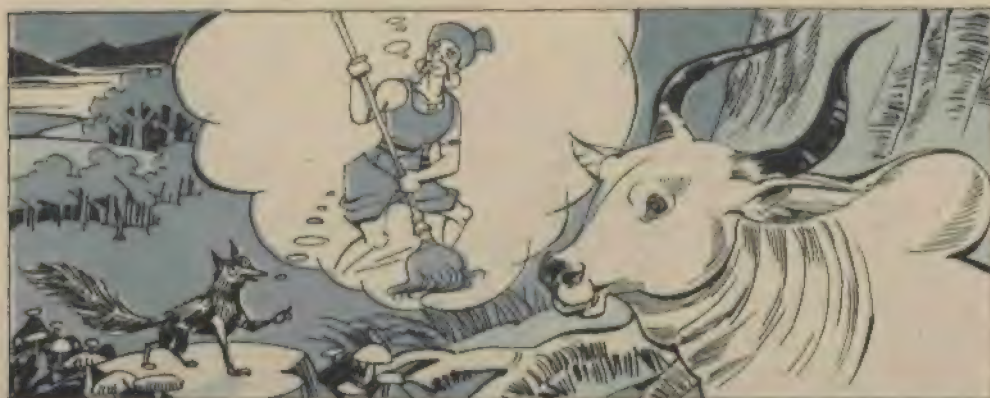
ఈ మాటకు వింగళకం మహా సంతోష పడిపోయి, “భేష్ రా, అబ్బీ! భేష్! అతడికి అభయం ఇచ్చాను, వెళ్ళి పిలుచుకు రా!” అన్నది.

సంజీవకాన్ని తీసుకురావటానికి వెళ్ళేటప్పుడు దమనకం హృదయం అనందంతో పొంగిపోయింది. రాజుకు తనపై అనుగ్రహం కలిగింది. రాజానుగ్రహం పాయసం లాటిది; చలిలో కుంపటిలాటిది; అప్పులను కలుసుకోవటంలాటిది.

దమనకం సంజీవకాన్ని చేరుకుని, “మిత్రమా, నీ యెడ మా రాజు అనుగ్రహం సాధించాను. అయిన నీకు అభయం ఇచ్చారు. నువ్విక నిశ్చంకగా నా వెంట రావచ్చు. కాని గుర్తుంచుకో, నీకు రాజానుగ్రహం సంపాదించినది నేను. నువ్వు నా చెప్పే చేతలలో ఉండాలి. రాజుకు అత్మీయుణ్ణి అని విప్రవీగక, పరిపాలన అంతా నా చేతి మీదుగా జరగనీ. అలాచేస్తే ఇద్దరికీ నుఖం ఉంటుంది. ఒకడు వేట మృగాన్ని కదిలిస్తాడు, రెండోవాడు దాన్ని కొట్టుతాడు; ఇద్దరూ కలిసి దాన్ని పంచుకుంటారు. అది వేట ధర్మం. అదీకాక, నువ్వు సాకు అసంకృప్తి కలిగించావంటే నశిస్తావు. రాజభృత్యులను సంతోష పెట్టని వాళ్ళు వెనకటికి దంతెలుది లాగా భంగపాటు చెందుతారు.” అన్నది.

“అదెలాగా?” అని సంజీవకం దమనకాన్ని అడిగింది.

దమనకం దంతెలుది కథ చెప్పవారం బించింది.

141. ప్రాచీన చిత్రం

క్రీస్తు పూర్వం 1495 సంవత్సరంలో ఈజిప్టురాజు హచ్చిప్సేనుబు సాంబ్రాజు చెట్టును సమూలంగా దోశాంతరాల నుంచి తెప్పించి తన తోటలో నాటించింది. ఈ చెట్టు బుట్టబలోనూ, గనెలలోనూ పెట్టి, నౌకల మీద తెచ్చారు. తిరిగి వచ్చి ఈ రాజు నిర్మించిన అలయంలో ఈ దృశ్యం క్రీ. పూ. 1487 ప్రాంతాల చిత్రించ బడింది. అంటే ఇది 3460 ఏళ్ళనాటి చిత్రం!

బహుయతి
పొందిన వ్యాఖ్య

నిక్కును నేను

వంపినవారు :
ఎం. శ్యామల

251. గ్రామపట్టి,
సిరిపాటి.

బిక్కు నోతాను

బహుమతి
పొందినవ్యాఖ్య

పోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 20 లు

★

★ వ్యాఖ్యలు సెప్టెంబర్ నెల 20 వ తేదీలోగా చేరాలి.

★ వ్యాఖ్యలు ఒక్కమాటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని వుండాలి. రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి. గెలుపొందిన వ్యాఖ్యలు నవంబర్ నెల సంచికలో ప్రకటించబడును.

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు - వింతలు - విశేషాలు

లాభించినకల 7	అత్తకు తగిన అల్లుడు 35
యక్షపర్యతం - 16 9	"కాళిదాసు గురువు" 39
విజయచిహ్నం 17	పగతిర్చిన పాగా 42
దవానికి దననహాయం 23	అంతరంగికుడు 45
చెబ్బకుచెబ్బ 28	మహాభారతం 49
రూపమతి వివాహం 31	మిత్రభేదం - 3 57

రెండవ అడ్డు:

బొద్దాలయారామం

మూడవ అడ్డు:

ఆరామంలో బుద్ధుడు

చందాదారులకు గమనిక

'చందమామ' కాపీలు పంపుటకు మీ చిరునామాలో ఏదైనా మార్పుంటే 5-వ తేది లోగానే, మీ చందా నంబరు ఉదహరిస్తూ మాకు తెలపాలి, ఆలస్యమైతే మళ్ళీ నెల వరకు మీ క్రొత్త అడ్రసును అమలు పెట్టడానికి వీలుండదు.

డా. అర్జున్ విజన్స్

'చందమామ బిల్డింగ్స్'

మదరాసు - 26

విపరీతమైన జలుబు
చిక్కని చిగ్గిపోయింది!

అమృతాంజనం

తలనొప్పి, జలుబు, ఇతర బాధలను నిరపాయంగా చప్పన పోగొడుతుంది జలుబులు, వళ్లనొప్పి, కండరాల నొప్పి, వెంటులు, తలనొప్పి—చప్పన తగ్గలంటే అమృతాంజనం వాడండి. బాధగా వున్నదోపి అమృతాంజనం రాయండి. తక్షణం బాధ మాయమవుతుంది. అమృతాంజనం చిన్న సిసాలలోనూ, అదాచేసే పెద్ద సిసాలలోనూ, తక్కువ ధరకి లభించే చిన్న డబ్బాలలోనూకూడా దొరుకుతోంది.

అమృతాంజనం 10 ఔషధాలు కలిసినది.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

AM/7570

ప్రతి సంవత్సరము దీని ప్రసిద్ధి
పురోగమనము పొందుతున్నది

లిప్టన్
రూబీ డస్ట్

ఒక్కో ప్యాకెట్టుకు
అనేకమైన కప్పులు
వాచ్చుగా ఇష్టమయినవి
వారి ధారాధరాలు పొడగలిగింది

పూర్వోక్త లిప్టన్ రూబీ డస్ట్ తో ముత్యం తాళాడెము, ముదానం నిలిచివుండును

LMDC-9A/73TEL

Photo by: UMA RANI

